

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

kollepis.

MAJ 1992
**HERLUFSHOLM
KONTAKT**

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

HERLUFSHOLM KONTAKT

Redaktør: Mads Nielsen
Redaktionen: Vagn Andersen
Jørgen Hvidtfelt
Mogens Jensen
Nils Aarsø.

Foto: Poul Bentzen, Rs. Elverdam,
Th. Friis, Gregers Heering,
Andr. Hesse, Mogens Melchiorson.

<i>Redaktøren</i>	1	Fra andegård til svanesø
<i>Kristian Olsen</i>	2	En grundtvigsk humanist på Herlufsholm
<i>Andreas Kristensen</i>	5	Sommeraften i Nyhave
<i>Vagn Andersen</i>	6	Astacus-rekord?
<i>Krogh-Madsen</i>	7	Det er os der snakker
<i>Mica Cankova</i>	8	Hilsen fra en gæstelærer
<i>Karen Fanø</i>	9	Job-swop med Frankrig
<i>Rektor Gert Olsen</i>	11	Årsberetning 1991-92
<i>Mogens Jensen (red)</i>	20	Folk & Fæ
<i>Mogens Jensen</i>	22	»Nyhaves bugtede ynde«
<i>Mads Nielsen</i>	23	Haveplan med fremtid?
<i>Vagn Andersen (red)</i>	26	Indenfor murene – og udenfor
<i>Jacob Normann (red)</i>	30	»Hip-Hop« idræt og sport
<i>Ung lyrik -92</i>	34	»Over alle grænser?«
<i>Nils Aarsø</i>	36	Koncertballet 1992
<i>Mads Nielsen</i>	39	Tema: Etik i skolen
<i>Formålsbeskrivelse</i>	41	Herlufsholm – skolen for livet
<i>Trine Aaen Madsen og</i>	43	Etik - Et modeord? Samtale med Det etiske råds
<i>Charlotte Rasmussen</i>		formand, Else Marie Sejer Larsen
<i>Marianne Olsen</i>	44	Undervisning i etik

UDGIVER: Herlufsholm Skole.

Bladets formål er at styrke forbindelsen mellem skolen og hjemmene. Dets spalter står åbne for indlæg, som skønnes at være af interesse for hele læserkredsen.

Redaktøren vælges af Pædagogisk råd.

Kontakt udkommer tre gange om året og udleveres gratis til diplene og deres hjem.

Fra Andegård til Svanesø

Der kom en bunke breve til Kontakt fra sidste års studenter i løbet af vinteren. Ikke nær så stor som vi havde håbet, og ikke nok til dyre statistikker. Men stor nok til at fastslå – at Herlufsholm har lært dem at arbejde (men ikke SÅ hårdt – hjælp!), har gjort dem selvstændige og tilpænsningsduelige, og endelig at skolen har skabt en masse godt kammeratskab. Det fortæller en studerende i Oxford, en trainee på en plantage i Østen og to piger der »rydder af og vasker op« i en burgerbar, mens de venter på fremtiden. Andre venter på fremtiden i militæret eller ved at aftjene en kvindelig værnepligt som au pair. Jo, brevene har sat tanker i gang.

Og de breve som ikke kom, har vakt til endnu mere eftertanke. Der er nemlig ikke så meget at skrive om hvis man er blevet afvist på studierne, ikke har fundet et job, eller ikke er sikker på at man har fundet det rigtige. Det er ikke så let at leve op til egne eller forældres drømme om svanevinger.

Og hvordan er året så gået i »andegården«? For at undgå den traditionelle dukkert ved starten på 1.g lavede vi indskolingsugen. Og for at afværge den traditionelle kanøfling, lavede vi byttegårde kontakter mellem dag- og kostelever. Begge dele med RIMELIG succes, som det hedder på ny-dansk. På traditionelt dansk: helt fedt mand!

Der er sandelig også brug for både svømme- og flyveøvelser og et godt klima, hvis man skal dømmе efter livet i 2.g; her er der nemlig pres på. Den nye gymnasieordning har samlet en stor arbejdsbyrde i 2.g. Afsamme grund stillede skolen de traditionelle 2.g-rejser i bero. Direktoratet HAR lempet en smule på byrden af skriftlige opgaver, men alligevel lød der advarende ord fra det seneste rektormøde. Vores 2.my har prøvet astronauttrænings »turbulens-stol« – virkeligheden i skolen er langt værre!

Nu står et nyt kuld på tærsklen til »verden«. Lad os da glæde os over, at denne verden også sender opmuntrende signaler ind i andegården, som svar på det hårde arbejde der præsteres i skolen (Læs mere under Folk & Fæ): Herlufsholm kan idag prale af en Danmarksmester i matematik (!) – og af en vinder af et 300.000 kr. scholarship til European Business School, London.

Tillykke til de to svaner – og tillykke til »alt hvad som fuglevinger fik«, om I så vil flyve højt eller lavt!

Redaktøren

En grundtvigsk humanist på Herlufsholm

Johannes Forchhammer

1827-1909

Kristian Olsen

I Gravlunden bemærker man et ejendommeligt monument, ikke så meget i kraft af stene – der er ganske banale – som deres antal og gruppering: ved siden af en stående sten er anbragt en mindre, også stående, og foran dem ser man, på 3 rækker, 10 liggende sten. Det er familiegravstedet for rektor Johannes Forchhammer med hustru og børn. Her er åbenbart en mand som det ville være ganske urimeligt at betragte løsrevet fra hans slægt og øvrige omgivelser.

Forchhammer, som i øvrigt tilhørte en gammel præsteslægt, var søn af en naturvidenskabsmand, en af sin tids betydeligste ge-

ologer, professor Georg Forchhammer, en stærkt dansk-national (men tysktalende) sle-sviger. Han var således født ind i et traditionelt akademikermiljø og udviklede sig med dette, samtidig med at han personligt gennemgik en særlig udvikling. Det er disse omstændigheder som ligger til grund for, at han blev en helt speciel rektor, både tidstypisk og lidt forud for sin tid. Heraf fulgte for ham selv mange vanskeligheder og bekymringer, men det er samtidig dette forhold som gør, at hans person i dag, 100 år efter hans afgang i 1892, har mere end kuriositetens interesse.

Som de fleste af datidens betydelige skole-

Rektor Forchhammer og hans kone med børn og to svigerbørn. (Herlovianersamfundets Arkiv).

folk var Forchhammer uddannet som klassisk filolog (altså i studiet af græsk og latinsk sprog og kultur). Det som i første omgang interesserede ham i dette fagstudium var den såkaldte tekstkritik, d.v.s. undersøgelsen af de overlevede håndskrifter og af hvordan man etablerer en tekst på basis af dem. Dette område blev også genstand for hans doktordisputats (1852).

Det var ikke mindst med sådanne emner i hovedet, at han straks efter disputatsen med statssunderstøttelse rejste sydpå med Wien og Italien som mål, i øvrigt i selskab med digteren Hostrup. Men efterhånden som han lærte Rom at kende og tillige store dele af Italien, ofte til fods, blev han mere og mere optaget af Oldtidens kunst og historie. Han var borte i knap 3 år og kom hjem med et kraftigt udvidet interessefelt og en større horisont i det hele taget.

Det er ganske karakteristisk at han valgte sig en rejsekammerat – med den tids transportmidler var valget jo betydningsfuldt – som Hostrup, nationalliberal teolog med grundtvigske sympatier. Da han og Forchhammer rejste ud, var der kun gået 3 år siden grundlovens indførelse og 2 år siden treårskrigen, som bundede i en nationalkonflikt der blev anledning til at Forchhammers fader standsede udarbejdelsen af et værk om Danmarks geologi, fordi det var skrevet på tysk.

Forchhammers og Hostrups hele ungdom havde stået i studenterliberalismens tegn, og dertil kom at de begge havde sympati for Grundtvigs kirke- og skoletanker. Det samme gjaldt Forchhammers noget ældre men dog nære bekendt, C.C. Hall, en af nationalliberalismens spidser, 2 gange regeringschef. I dette forhold lå en indre modsætning som i det største blev synlig ved det nationalliberale partis splittelse, da de konservative elementer gik op i Højre og de grundtvigske i Venstre, og som hos Forchhammer personligt viser sig i små træk som at han, mens han en kort periode var rektor i Ålborg, deltog i bekæmpelsen af Ålborg Stiftstidende, mens han senere på Herlufsholm plejede venskab med højskolekredse, samtidig med at han gøs ved tanken om de følger et eventuelt venstreministerium kunne få for skolen.

Bekendtskabet med Hall gjorde at denne i 1872, medens han i en kortere periode var kirke- og undervisningsminister, opfordrede Forch-

hammer til at blive rektor på Herlufsholm, hvor han selv var tiltrådt som forstander i 1856.

Og sådan blev det. Forchhammer havde længe ønsket sig at blive kostskolerektor, altså at få en opgave ikke blot i undervisningens men også i opdragelsens tjeneste. Hans idealer på dette område var inspireret af Grundtvig. Opdragelsen skulle have et kristent præg, men den skulle foregå i frihed (det var ham en sorg at det ikke lykkedes ham at afskaffe disciplinens tvungne kirkegang), og for undervisningens vedkommende gik han i krig med det gammeldags pryglesystem, som stadig havde i hvert fald én tilhænger blandt lærerne (overlærer Kielsen, kaldet »Møvsen«), som imidlertid var omgivet af en for rektor meget besværlig klike af sympatisører.

I sin græsk- og latinundervisning stod Forchhammer på det standpunkt man har kaldt det nyhumanistiske, og som gik ud på at lade den formelle terpedel træde tilbage til fordel for en dyberegående forståelse af teksternes indhold og kulturhistorien i det hele taget.

Det var naturligt for Forchhammer at søge forbindelse med Hindholm højskole og arrangere årlige gensidige besøg af de to skolars elever hos hinanden – men dengang var det intet mindre end sensationelt. Det hører også med i det åndshistoriske billede af Forchhammer og hans udvikling, at han efterhånden interesserede sig mere og mere for historieundervisningen, også uden for oldtidshistorien, og bl.a. skrev nogle afhandlinger om nordisk historie. Han var i øvrigt norsk gift – hvilket naturligvis ikke indebærer noget ideologisk, men dog formodentlig nogle norske kontakter.

I foråret 1883 rejste Forchhammer for anden og sidste gang til Italien (denne gang sammen med sin kone), og måske har de fornyede indtryk af klassisk kunst inspireret ham til anskaffelsen af de gipsafstøbninger som han lod opstille i Museumsbygningen, og som man for et års tid siden kunne læse om i »Herlovianeren«. Indkøbet af afstøbningssamlingen hører hjemme blandt Forchhammers bestræbelser for at humanisere skolen.

Af andre synlige minder om ham har vi Luen, som han lod indrette, og det lille rum ved siden af, som kaldtes »rektors værelse« og fungerede

som skolens kontor indtil 1975. Vi kan se indretningen af dette beskedne lokale som et vigtigt led i Forchhammers pædagogiske bestræbelser, og sådan så han selv på det: rektor skulle være midt i skolens liv. Før 1874 havde skolen ikke haft noget kontor.

Men i ganske særlig grad var Museumsbygningen et hjertebarndom for Forchhammer, og det var ham en torn i øjet, at hans besværlige kollega (og tidligere klassekammerat!) inspektør Leth hårdnakket undgik at fremvise denne bygning for gæster. Den var dog ellers opført (i 1876) under vennen geheimeråd Halls forstanderskab og af tidens fejrede arkitekt Herholdt. Forchhammer kunne i øvrigt godt have tænkt sig Mygningen vendt anderledes, »sådan at udsigten til den stygge godsforvalterbolig blev spærret af den nye bygning«. Når man læser disse ord fra hans egen pen, forstår man klart at han – som vi alle – på godt og ondt var barn af sin tid. Og man kommer til at fundere over forholdet mellem æstetik og mode.

Lad os til slut vende tilbage til Gravlunden. Der hviler patriarken sammen med sin norske kone, Abigael, og 11 af næste generation (tre

børn mangler her, og selv om en svigerdatter er kommet til, er trettentallet altså dog ikke fuldt). Mange af Forchhammers børn blev kendte mennesker i ind- og udland: Georg var cand. polyt. men blev siden døvstumpepædagog og bl.a. opfinder af et kommunikationssystem for døde og døvstumme, altså fordi han forelskede sig i (og giftede sig med) en døv pige; Ejnar blev først magister i matematik og dernæst en berømt Wagner-tenor i Tyskland; Herluf (Herluf Trolle Forchhammer, når alt skal med) arbejdede som ingeniør forskellige steder i Danmark og udlandet; Henni blev den første kvinde som talte i folkeforbundets delegeretforsamling...

Selv i en børnerig tid har det nok vakt opmærksomhed, at rektor fik hele 13. Og de havde et kollektivt øge- eller kælenavn: »padderne« – fordi de havde den uvane at falde i de små forhenværende fiskedamme, »parker« (sml. Stark – »Store Park«) som i sin tid lå mellem rektors have (m. fl. haver) og alleen. Ifølge traditionen var disciplene flinke til at fiske dem op igen, men for en sikkerheds skyld blev disse damme alligevel opfyldt. Og det er jo på en måde også et synligt minde om rektor Forchhammer.

Sommeraften i Nyhave.

Sommeraften i Nyhave

Andreas Kristensen, 3.g.

Her midt i eksamenstiden oplever man ofte en høj grad af depression, nervøsitet og pressethed, især hos elever i 3.g. Man benytter det meste af den smukkeste tid på året, nemlig den danske forsommer, siddende på et evt. tilrøget hummer/værelse i en stadig stigende rus af koffein. I denne aldeles nedbrydende atmosfære fordyber man sig fremdeles i alle former for tør læsning og ænser derfor næppe denne årets mest livsbekræftende tidsstorslåethed, mangfoldighed og rigidom. Jeg føler mig derfor i høj grad inspireret til, som aktiv lystfisker og naturbeundrer, at gøre først og fremmest 3.g opmærksom på de uendelige muligheder, der ligger omkring det gamle »Skovkloster«. Der foreligger nemlig muligheder for at kombinere en seriøs eksamenslæsning med afslappende og oplevelsesrige timer i skov og ved å, som således kan tjene som rekreation. Det følgende »aftenindtryk i Nyhave« er mit forslag til hvorledes man på en æstetisk rigtig måde, kan klare tanker imellem eksamenslæsningerne, og skal samtidig minde den enkelte om livets virkelige værdier, som ikke må drukne i det voldsomme eksamens- og karriereræs, som vi gymnasieelever mere eller mindre frivilligt er ofre for.

*Jeg træder nu ud i det dugge-fulde Græs,
Naturen siger mig: Bi lidt! stat her og læs:
Se Morgenblomstret, hvor det er falmet nu,
det var fragt,
nu er det slagt,
ak, kom det dog ihu.*

*Min Sjæl, vær rolig lidt, mens jeg mig tænker om,
hvor dog min Gud han er langmodig, mild og from,
Jeg ser mit Kontrafej i Blomster og i Hø,
Dag og Nat,
mig lærer brat,
at jeg skal engang dø.*

Nynnende på denne smukke aftensalme af Thomas Kingo, går jeg nu ud i forsommeraf-
tenen og fyldes langsomt af fascination over

salmens entydighed og korrekthed i oplevelsen af den natur jeg netop er i. Med min fluestang i hånden, bevæger jeg mig langsomt ned igennem præstegårdshavens blomsterpragt, som snart vil blive kærtegnet af aftensolens dybt røde stråler for sidste gang i dag. I den friske og kølige aftenluft hører jeg milliarder af insekters livlige summen, som blandes med fuglenes brogede sang. Ved den knirkende lyd af havelågen skræmmes et par rørhøns op af den sivbegrøede bred. De skælder ud, og forsvinder i en plaskende, næsten flyvende gang i vandskorpen mod den modsatte bred. Jeg fortsætter min vandring imod Nyhave, omgivet af skræpper og meterhøje brændenælder, ad den lille snørklede jordsti umiddelbart ned til åen. Over mig lukker bøgegrenenes næsten nyudsprungne lysegrønne blade aftensolen ned til mig i små gyldne blink. Duften af skræpper og skovbund fylder mine næsebor, og bringes videre til min eksamensomtågede hjerne med en næsten euforisk virkning. Jeg når op til skovkanten ud til de store grønne plæner i Nyhave. På min højre hånd ligger åen klar og rolig, som et spejl der blot forskønner tingene, og på min venstre ligger Herlufsholm indhyllet i gyldne og røde farver, blot med fronten i silhuet. Jeg kommer til at tænke på Ingemanns »Der står en slot i vesterled«, men forstyrres i tankerne af en pludselig nattergaletrille fra pilekrattet på den anden side af åen. Langsomt går jeg hen til brinken i håb om at se den lille grå fugl med den paradisiske sang, men bliver nu forstyrret af en stor rimtes ringen i overfladen. Snart opdager jeg at hele overfladen jævnlgt brydes af fisk på jagt efter insekter. Jeg studerer siv og lilier i vandkanten, for at finde ud af hvilke fluer fiskene går efter i dag. På en gul iris finder jeg et par vårfluer ifærd med paring. Forsigtigt åbner jeg min æske med vinterens resultater af flueimitationer og finder vårfluen. Snart synger fluelinen over åen og lander elegant på den nu lidt disede overflade. Fluen ligger livligt på overfladen, og bliver

ført af strømmen lige hen til det sted jeg på min rimte ringe. Nogle meget lange og yderst intense sekunder går, men overfladen bliver så pludselig brudt af fiskens reaktion. Den brydes i et inferno af vand, og op igennem dissen stiger en rimte på ca. 1 kilo i et voldsomt kraftspring. Jeg strammer i et nu linen op og løfter fluestangen, for at udnytte dens fulde aktion i fighten. Det er en meget livlig fisk, som indledningsvis laver en række spring for derefter at falde mere til ro og holde sig under vandet. Efter nogle lange seje træk og udløb kommer den ind til kanten. Jeg lander den forsigtigt, og fjerner den lille flue fra fiskens

mundvig, hvorefter den genudsættes. Et par meter fra mig hører jeg en vandrottes livlige gnaven i rødderne på de proteinrige siv.

Nu går turen hjemad. Jeg glædes over mine oplevelser og slutter dagen med i mit stille sind at nynne det sidste vers af »Den klare sol går ned.«

*Kom, mægtige Englehær, lys Herrens ro og Fred,
på Sjæl og Legem, og hvad mer mig komme ved,
gak, Orme-Sæk, og sov, Gud skal i Morgen dig
Vække her,
Men siden der
til Liv evindeligt.*

En lun augustaften fyldt med duft af balsampopler, og mens snepperne med ugleagtig flugt kredsede om mit lille bål, lykkedes det endelig. Den store krebs lod sig lokke af den herligt duftende, oliedrivende sild på krebse-

Astacus-rekord?

brikken. Jeg vidste, han var der. Havde ofte set ham vandre på åens stenede bund, når jeg lyste med lygten. Og nu lå han der så i det fugtige græs med den karakteristiske smaskende lyd fra de arbejdende gæller og med de mægtige klosakse aggressivt løftet parat til et rigtigt krebehåndtryk.

De klosakse som gennem årene havde taget livet af mange artsfæller. Jo, sådan en krabat af en gammel handjævel skal væk. Kunne han mon slå den gamle rekord fra 1975 på 202 gram? Det kunne han! 220 rent. Fantastisk. En normal gennemsnits spisekrebs ligger på 45-50 g. Han måtte gemmes, og er iøvrigt ikke værd at spise i den størrelse.

Først en hurtig død ved et stik gennem centralnervesystemet. Så udsپændt med nåle på et kraftigt sugende underlag. Så ophængt i gazepose i tør gennemtræk i 4 mdr. I begyndelsen lugtede han ikke så godt, men det gik over. Så nogle døgn i dybfrost og endelig i kassen. Et dejligt minde om en af de gode nætter ved den gamle å.

Desværre slog den frygtede krebsepest til i 1988 og udryddede stort set hele den fine krebsebestand. Det bliver næppe i min tid at åen vil kunne producere en ny rekordbasse på 220 g.

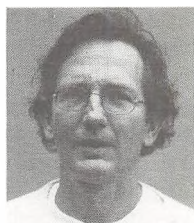
V.A.

Det er os der snakker

– ex cathedra

KM

Skriveværkstedet, der omtaltes i sidste nummer, har haft visse problemer med at blive afviklet. Ca. 8 elever meldte sig, men efter et par timer var gennemført, blev skolens computer ramt af en virus, der slettede programmerne fra disken. Det tog et stykke tid inden de var klargjort igen, og da såvel elever som lærere af forskellige grunde blev nødt til at aflyse timer, er det begrænset, hvor langt vi er nået. Af disse grunde må det imødeses, at skriveværkstedet må fortsætte efter sommerferien.

***

Tre lærere – Melchiorson, Krarup-Christensen og Krogh-Madsen – var i dagene 29/4 til 2/5 på besøg i Sopot, Polen. I denne by ligger en skole, der som Herlufsholm består af en grundskole og et gymnasium, og ideen bag besøget, der senere vil blive fulgt op af et genbesøg fra Sopot, er at undersøge mulighederne for at udveksle lærere og elever i en noget længere periode.

Sopot ligger lidt nord for Gdansk, ca. 700 km øst for Rostock, og turen gennemførtes i bil. Det var en lang køretur på veje af vekslende kvalitet, men gennem et flot, rent og åbent landskab med levende hegn mellem store marker og kilometerlange høje linde- og poppelalléer langs vejene.

Gymnasiet er under opbygning og har p.t. 2 klassetrin af de ialt 4, som et fuldt udbygget polsk gymnasium har. For øjeblikket har de til huse i lejede lokaler, der efter dansk standard ikke lever op til vores regler og krav, men lærere og elever går til arbejdet med ildhu, og undervisningen gennemføres efter de retningslinier undervisningsministeriet i Warszawa har fastlagt.

I første omgang er det især sprogundervis-

ningen der vil blive fokuseret på, og her navnlig engelsk. Polakkerne er meget ivrige efter at forbedre standarden hos eleverne, og det ser ud til at vi i Danmark kan hjælpe dem med dette. Senere vil andre fag måske kunne inddrages, men sprogvanskelighederne sætter selvfølgelig grænser for aktiviteterne.

Den første dag gennemførtes den mere officielle del af det program rektor og lærere i Sopot havde tilrettelagt. Vi var til møde på skolen, hvor vi gensidigt orienterede hinanden om vores skoler og vores undervisning, og hvor vi redegjorde for mulighederne for udveksling. Dernæst blev vi modtaget på rådhuset af borgmesteren i Sopot, der som chef for lokaladministrationen dér godt kender Næstved (Sopot er Næstveds venskabsby i Polen, og der er ved at blive knyttet nære bånd mellem de to byer). Vi talte sammen i en god times tid, hvorefter turen gik tilbage til skolen, hvor vi var til et nyt møde, denne gang med elever og lærere. Eleverne stillede os spørgsmål om alt mellem himmel og jord, og vi svarede efter bedste evne. Denne samtale varede ca. 1½ time, og gav os indtryk af elever der var meget interesserede i Herlufsholm og det vi står for som skole.

Sidst på dagen var vi på sight-seeing i Gdansk, der som gammel Hansestad nok kan have historikeres interesse. Vores guider var to lærere fra skolen, og under turen talte vi mere – og mere uformelt – om generelle emner: Polen idag, undervisning, demokrati, skolevæsen, danske forhold med mere. Vi fik et meget stærkt indtryk af et positivt og åbent Polen der unægtelig har enorme vanskeligheder, især selvfølgelig politisk og økonomisk. En ukontrolleret inflation er godt på vej til at ødelægge Polens økonomi, men den politiske frihed har til gengæld betydet at det er slut

med varemangel og kø-dannelser foran føde-varebutikkerne. En vestligt præget livsstil synes at være i fremmarch; den skaber nogle vindere, men så sandelig også endnu flere tabere. Folk med blik for den hurtige gevinst kan score kassen, men det synes at knibe med den ansvarsfølelse der helst samtidig skal være tilstede for at skabe varige arbejdspladser – men dette fænomen er jo heller ikke ukendt i Danmark.

Næste dag var vi på endnu en udflugt, igen guidet af lærere. De havde fri (1. maj – men også den sidste gang polakkerne ønsker at fejre 1. maj!), og kørte os til Malbork ca. 100 km syd for Gdansk. Malbork er et gigantisk, middelalderligt borgeranlæg, der vel ialt dækker nogle tønder land. Borgen er istandsat, især efter 2. Verdenskrigs ødelæggelser, og fremstår idag som et vældigt mindesmærke og et levende museum. Borgen er bygget over et par århundreder af Den Tyske Ridderorden, der i 1309 flyttede sit hovedkvarter fra Venedig til

Malbork. Således fik vi et glimt af det gamle Polen, og da vi senere samme dag snusede til havnebyen Gdynia (grundlagt 1923), fik vi et godt, kontrastivt indtryk af Polens kultur og historie i denne del af landet.

Således gik de to dage vi havde til rådighed. En konklusion? – Den er svær at give så kort efter besøget, men tilbage står dog, at elever og lærere i Sopot er meget optaget af tanken om besøg og genbesøg med fagligt og kulturelt indhold. Vi fik fornemmelsen af at de gerne vil sætte alle sejl til for at realisere det formål, jeg nævnte i indledningen. Og vi kan både lære dem noget, og måske lære endnu mere selv; vel ikke fagligt, hvor vi står stærkere, men kulturelt og demokratisk:

Det vil være sundt for os at blive mindet om, at demokrati og parlamentarisme og det at være en retsstat ikke er ting der kommer automatisk, men er noget der skal kæmpes for og at denne kamp har omkostninger.

En hilsen fra Herlufsholms tjekkiske gæstelærere

Vrchlabí, Czechoslovakia, April 1992.

Though being back home for some weeks now, my thoughts are still in Denmark. It has been an intense, full, even hectic fortnight, rich in experiences and new ideas. Alas, too short to learn about everything I wanted. Yes, I was playing a double role – being a teacher and one of the students alternatively. As a teacher, I was given a chance to speak and discuss post 1989 changes in Czechoslovakia and was pleasantly surprised at the level of students' interest. The world suddenly seems smaller and easier to comprehend when barriers have disappeared. Sitting at lessons as a student, I was more than eager to observe teaching methods, classroom atmosphere, students' behavior etc. etc. There is a lot to be passed on to my classes and colleagues now! At Herlufsholm everything is different. There does not exist such a school in our country, but despite

its uniqueness and special status, there are lots of things, I am sure, our schools should adopt. I was especially impressed by highly motivated students, their loyalty and love for school and its traditions, by their friendly behaviour towards me. I was pleased to see that their uniforms do not have to be uni-formed and that the student-teacher relationship is somewhat less formal than I would have expected. I must admit I found it difficult to arrive for my meals in time, but that was about the only problem I had to face. The two weeks spent with you are something I will treasure and live on for a long time. I would like to thank those who made my stay here possible, enjoyable and fruitful. I will allways like to come back if only to drop in and say »Hello«.

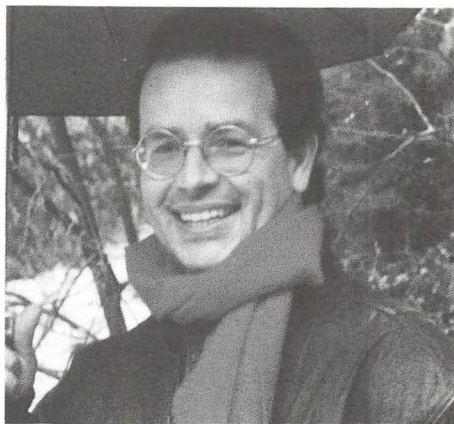
Thank you all.

Misa Cankova

Misa Cankova

François Labbé

Job-swap med Frankrig

Karen Fanø

Job-swap – hvad er det egentlig?

Det er en genial form for lærerudveksling mellem 2 lande, hvor begge lærere deltager i undervisningen hos hinanden og samtidig bor privat hos den lærer man udveksler erfaringer med. På den måde kommer man godt ind i undervisningen hos den enkelte lærer, man kommer til at møde andre kolleger og deres undervisning, man får evt. kontakt til andre skoler i området og man kommer til at kende områdets kultur og geografi.

François Labbé besøger Herlufsholm:

Fra d. 15.-25. januar boede den franske gæstelærer i min familie og var med i skole hver dag. Det var til stor glæde og inspiration for mange, både lærere og elever. François Labbé faldt hurtigt og nemt ind i skolens liv, spiste med ved nogle af bordene, deltog i lærernes volleyballturnering, holdt foredrag om franske forhold for mindre grupper af franskhold samlet eller ude i de enkelte franskklasser. Eleverne havde stor gavn af at få denne direkte kontakt med det talte sprog, især blev det godt fordi vi havde at gøre med en god lærer og en spændende person. Så samtlige fransk-lærere gjorde også hvad vi kunne for at mødes med ham privat og få endnu mere gavn af opholdet.

Der blev også tid til at han deltog i undervisningen i andre fag, lyttende eller aktiv (på tysk i samfundsfagstimen), samt tid til et besøg på en lokal folkeskole og en tur til Roskilde og København.

Jeg besøger gymnasiet i St.Louis, Alsace:

Fra d. 31/3 til d. 12/4 boede jeg til gengæld i den franske lærers familie og var med ham i skole. Her bestod jobbet dels i at holde foredrag for diverse klasser om Danmark på fransk og en enkelt gang på engelsk, dels i at følge en del fransktimer hos François og hos andre af skolens lærere og endelig i et besøg på en anden skole, et collège (6.-10. kl.) i Mulhouse samt universitetet i Mulhouse.

Det skolemæssige udbytte af besøget:

Det største udbytte for mig har været det rent faglige, fordi dette job-swap ikke bare bibragte mig viden om skoleform og metodik i et andet lands gymnasieform, men fordi det samtidig gav mig mulighed for at blive bombarderet med det franske sprog konstant. Det blev således til et yderst intensivt sprogkursus, fordi det ikke blot var i skolen men også privat eller i andre situationer at det anvendte sprog var fransk.

Specielt m.h.t. sprogundervisningen:

Her må jeg konstatere at det er sproglærerne i Danmark der kan lære de franske lærere meget om metodik. De franske elever er ikke ret gode til at lære andre sprog. I Alsace området er tysk ofte første fremmedsprog p.g.a. historiske og geografiske forhold. Engelsk kommer på andenpladsen, men det engelsk elever i en 2.g sproglig kunne tale var så famlende og usikkert at man må spørge sig selv om hvorfor. Jeg ser forskellige årsager: Eleverne i Frankrig føler det ikke magtpåliggende at lære et fremmedsprog (man kan vel klare sig med fransk). Deres forældre er slet ikke gode til fremmedsprog og kan hverken inspirere eller assistere. I fjernsynet sendes alle udenlandske film og andre udsendelser med fransk tale, så eleverne ikke, som mange unge her i landet, møder til deres første engelsktime med et vist kendskab til nogle gloser, sætninger og ikke mindst en korrekt udtale.

En meget væsentlig forskel ligger dog nok især i en forskellige opfattelse i de 2 landes skolesystem m.h.t. hvordan en elev skal vurderes. I Frankrig føler man kun at der skal gives karakter for det eksakt målbare: d.v.s. for det en elev kan præstere skriftligt. Det skriftlige genspejler ikke et frit sprog, men ofte en bestemt grammatisk indlæring. Sproglæreren fortæller ikke at nu skal jeg være med i en klasse der er ved at beskæftige sig med en bestemt forfatter eller en bestemt periode, men en klasse der er ved at lære passiv. Sproget indlæres ikke som hos os primært som et talesprog, så eleverne i det mindste vil kunne lære at kommunikere mundtligt på det fremmede sprog. Mundtlige karakterer i sprog har jeg ikke hørt om, derfor siger eleverne ofte heller ikke noget i timerne.

De franske elever som passive modtagere:

Mønsterelever kunne man måske mene! Jeg kan ikke forestille mig en situation hos vores elever, hvor de ville kunne finde sig i at sidde tavse og stille, uden at hviske, skubbe stole, tabe ting, skrive små sedler eller lignende, mens læreren taler konstant i 2 timer i træk (en time er på 60 minutter). Det har jeg set i St. Louis. De franske elever tog de nydeligste

noter hele tiden. De var skrevet pænt ind med fyldepen, linealen var i brug til understregninger, eller slettepenen til fejlskrivninger, der blev også lavet understregninger i anden farve. Alt sammen kvikt og hurtigt.

Men hvor var den selvstændige elev der stiller spørgsmål, tør vise at der er noget hun ikke forstår og gerne vil have en forklaring på, tør have en anden mening end læreren? Den elev mødte jeg ikke. Jeg mener vi er bedst tjent med de aktive, åbne og stillingtagende elever vi har i Danmark, også selv om det ville være betydelig nemmere at undervise den anden slags.

Vi er privilegerede:

Mitterand mener at 80% af en årgang skal have en gymnasieuddannelse. Samtidig ønsker man ikke at bruge ret mange penge på undervisning i Frankrig. Lærernes lønninger og forhold generelt er ikke gode, lærerjobbet har lav status, og en del lærere kunne derfor også være bedre. De fysiske rammer er heller ikke gode: små klasselokaler, hvor store elever sidder alt for tæt og på alt for små stole, hvor der er en dør ind til nabolokalet og man derfor også kan høre hvad de laver ved siden af. Gangene er lange og smalle og støjniveauet her er højt. Gymnasiet jeg var på havde 2.000 elever og kom naturligvis også derfor til at virke ret upersonligt.

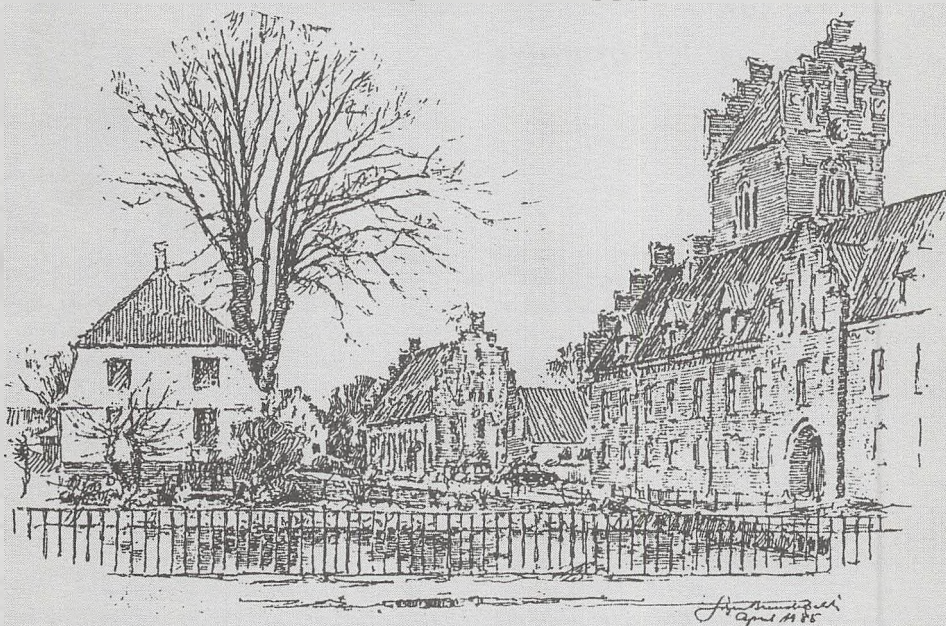

Sit-down-protest mod franske »Haarder«.

ÅRSBERETNING 1991 - 92

Rektor Gert Olsen

HERLUFSHOLM

Herlufsholm Skole er oprettet af Herluf Trolle og Birgitte Gøye den 23. maj 1565, men institutionen er langt ældre, idet skolen har sin rod i et gammelt benediktinerkloster, oprettet den 29. november 1135. Klosteret hed oprindeligt Næstved Kloster eller St. Peders Kloster, men senere kaldtes det i reglen Skovkloster. Klosters stifter var den sjællandske stormand Peder Bodilsen, hans moder og hans to brødre. Til klostrets stiftelse bidrog desuden biskop Eskil af Roskilde, der skænkede klostret forskellige indtægter, som ellers tilkom Roskilde bispestol. I 1140 forbedredes klostrets økonomiske stilling væsentlig ved Erik Lams gavebrev af 21. marts; herefter fritoges klostret for alle kongelige skatter, og desuden lagdes Næstved by ind under klostret, således, at skatter, toldafgifter og bøndeindtægter skulle betales til klostret. Ved reformationen (1536) blev klostrets gods inddraget under kronen. 1. juli 1560 foretog kong Frederik II og Herluf Trolle et mageskifte, således at kongen overtog Hillerødsholm (herefter kaldet Frederiksborg), mens Herluf Trolle og Birgitte Gøye fik Skovkloster, der samme år fik navnet Herlufsholm. Mageskiftet omfattede ca. 1/3 af det gods, som før reformationen havde hørt under klostret. Det var dette gods, som det barnløse ægtepar Herluf Trolle og Birgitte Gøye i 1565 skænkede til oprettelse af en skole. Fundatsen var udstedt under den nordiske syvårskrig, og få dage efter udstedelsen gik Herluf Trolle, som var rigsadmiral, ombord på flåden og blev såret i et søslag mod svenskerne ud for Mecklenburgs kyst den 4. juni; han døde af sine sår den 25. juni.

Da skolen trådte i funktion i 1565 blev Birgitte Gøye skolens forstander. Skolens nuværende forstander er godsejer, hofjægmester Bernt Johan Collet, Lundbygaard, Lundby (student fra Herlufsholm 1960).

Fra 1966 har skolen i gymnasiet optaget både drenge og piger fra oplandet som dagelever.

Farvel og tak – Goddag og velkommen

Rektor Gert Olsen.

Årsskiftet er en statusopgørelse over skoleåret der svandt. Jeg vil derfor her benytte lejligheden til at sige tak til elever, lærerstab og alle de andre ansatte ved skolen og stiftelse. Tak for det store faglige arbejde og det store personlige engagement hver enkelt har ydet i de meget forskelligartede funktioner som Herlufsholm Skole og Gods rummer. Til de elever der efter mange eller få års forløb forlader skolen skal lyde en tak for loyalt samarbejde og for god inspiration i dagligdagens dialog. Jeres navne er skrevet i skolens journaler, på murene og i vor erindring. Vi vil følge jeres færd med interesse og ønsker jer held og lykke fremover. Til de nye elever skal lyde et goddag og velkommen til nogle forhåbentlig gode og udbytterige arbejdsår på Herlufsholm. Jeg håber, at nye elever og deres forældre ved læsning af årsskriftet vil føle sig orienteret om mange sider af skolen, dens holdninger og aktiviteter. Herlufsholm forventer ikke, at man er et geni, men at hver enkelt møder op for at yde sit bedste.

Siden 1565 har Herlufsholm været kostskole for drenge i 6.-10. klasse og gymnasiet. Siden 1966 har Herlufsholm tillige været dagskole for piger og drenge i gymnasiet. Siden 1985 har kostskolen også modtaget piger i gymnasiet, og fra 1989 optages på kostafdelingen piger i 8. og 9. klasse. Kostskolens kapacitet er 250 elever, og undervisningskapaciteten er 400 elever.

Herlufsholm er primært en kostskole, hvilket indebærer at Herlufsholm er både et hjem og en skole. Den opdragende funktion der er knyttet til det at være et hjem, forudsætter naturligvis

en holdning. Den er her forsøgt udtrykt i en formålsparagraf; men det skal understreges at holdningen er meget mere end det skrevne, den er udviklet i praksis gennem mange generationer af elever og lærere.

Skolens formål.

Som »hjem« er det Herlufsholms opgave at få eleverne til at vokse i frimodigt samvær og glæde ved livet og naturen.

At udvikle elevernes medmenneskelige egenskaber gennem opdragelse i respekt for andres arbejde og meninger.

At udvikle elevernes selvstændighed og samarbejdsevne, lære dem at lytte, vurdere og tage selvstændig stilling.

At lære eleverne ansvarlighed for egne handlinger og hensyntagen til andre, for derved at forberede dem til en tilværelse som aktive borgere i det samfund de skal leve i – og sætte deres præg på.

Som »skole« er det Herlufsholms opgave gennem inspirerende og motiverende undervisning at udvikle hver enkelt elevs særlige evner og kreativitet. Ved at skabe gode arbejdsforhold og -vaner søger skolen at fremme arbejdslyst og fordybelse, selvstændighed og åbenhed. En høj prioritet har sprogundervisning, studierejser, udvekslingsstudenter o.a. som styrker den internationale orientering.

Formålsparagraffer lyder ofte ambitiøse og kan være vanskelige at leve op til, men Herlufsholm er en privilegeret skole: her kan arbejde og leg udfolde sig under synlig påvirkning af smukke bygninger placeret i en vidunderlig natur.

Til at dække elevernes intellektuelle behov råder skolen over særdeles moderne og veludstyrede faglokaler og laboratorier suppleret med righoldige videnskabelige og historiske samlinger, læsestuer og fagbiblioteker.

Også elevernes behov for legemlig aktivitet og udendørs fritidsbeskæftigelse har de bedste muligheder i gymnastiksal og boldspilhal, på sportspladsen og i skovene.

Herlufsholm d. 24.-4. 92.

*****

Til alle nye 1.g'ere og deres forældre

For at sikre gymnasieeleverne den bedst mulige studiestart og dermed det maksimale udbytte af undervisningen i de kommende 3 skoleår, har Herlufsholm Skole besluttet at starte skoleåret for 1.g'erne én uge tidligere end for skolens øvrige elever.

Indskolingsugen har til formål at sikre:

1. at eleverne får et fælles homogent startgrundlag.
2. at eleverne har de forventede basale færdigheder i dansk og fremmedsprog, herunder beherskelse af og forståelse for grammatikkens grundbegreber og betydning, samt elementære fremmedsprog.
3. at eleverne har den nødvendige matematiske grundviden.
4. at eleverne hurtigt føler sig hjemme på Herlufsholm ved at iværksætte den sociale integration i skolens særlige miljø, og mellem eleverne indbyrdes.

5. at elever med fundamentale svagheder diagnosticeres, således at evt.ekstraundervisning kan indledes hurtigst muligt.

Målet er ambitiøst, men vi har tillid til, at det vil lykkes at opfylde de 5 punkter, hvis vi udelukkende koncentrerer vore kræfter om 1.g'erne i en hel uge.

Det er skolens hensigt at opbygge ugen som et internatkursus, hvor hele døgnet på alle ugens dage er involveret. Det er derfor nødvendigt at alle elever såvel kost- som dagelever deltager, idet de samtidig bor og spiser på skolen. Opholdet er naturligvis omkostningsfrit for alle.

Nærmere orientering om emner og tidsplaner vil blive fremsendt, når de endelige detaljer er udarbejdet.

Men under alle omstændigheder byder vi velkommen til indskoling i gymnasiet mandag den 3. august kl. 10.00.

Skolens kontor 53 72 60 97 Fax 55 77 14 85

Rektor Gert Olsen efter aftale

Inspektør lektor Bj. Normann Jørgensen 7.30-11.30

Sekretær Eva Bardram 8.30-11.30

Godskontoret 53 72 01 01 Fax 53 73 60 02

(henvendelse vedr. økonomi)

Øvrige telefoner:

Rektorboligen: Rektor Gert Olsen 53 72 07 08

Inspektør: Lektor Bj. Normann Jørgensen 53 72 26 13

Studievejlederkontoret 53 72 72 77

Lærerværelset 53 73 97 73

Sygehus: Sygeplejerske Anne-Marie Sehested 53 72 03 45

Køkken: Økonoma Susanne Andersen 53 72 04 83

Linnedstuen: Oldfrue Lilly Braae Kristensen 53 72 43 05

Varmecentral: Bent Madsen, Kurt Hansen 53 72 72 79

Sovesalene:

Vuen: Lektor Lars Bardram 53 72 10 98

Præfekter: Gregers Adam Heering, Patrick-Heini J. Reventlow-Grinling,
Michael Reimer.

Egmontgården: Overlærer Jan Jensen 53 72 03 71

Præfekter: Kirsten Merete Wassard Svendsen, Anne Westergaard,
Camilla Hansen-Nord, Camilla Sehestedt Juul.

Skolebygningens østre sovesal: Lærer Jacob Normann Jørgensen 53 72 00 20

Præfekter: Hans Fjeldsøe-Nielsen, Ivar Malte Foghsgaard, Ole Bjørn Kraft.

Skolebygningens venstre sovesal: Overlærer Bent Illum 53 72 76 13

Præfekter: Michael Haaning, Jan Carlo Martinussen, Martin Hart Hansen.

Lassengården: Adjunkt Niels Ulrichsen 53 72 04 30

Præfekter: Jens Christian Buhl, Niels Christian Ersbøll, Lars Fjeldsøe-Nielsen,
Ulrik Theophil Jørgensen.

Museumsbygningen, 1. sal: Adjunkt Niels C. Koefoed 53 72 32 66

Præfekter: Ulrik Peder Ahnfeldt-Møllerup, Nicolaj Bjørn Jensen.

Museumsbygningen, 2. sal: Adjunkt Nils Aarsø 53 72 04 98

Præfekter: Christoffer Pedersen, Niels Garde Toft.

Birgitte Gøyegården: Lektor Jørgen Hvidtfelt Nielsen 53 73 06 50

Præfekter: Maria Gyiring-Nielsen, Christina Svane.

Pernille Gøyegården: Adjunkt Susanne Geisler 53 72 01 30

Præfekter: Anne Birgitte Balle, Charlotte Bjørn Rasmussen, Maria Christine Tietze.

Ved skolen er udover de nævnte følgende lærere ansat. De, som kun er delvis beskæftiget ved skolen, står sidst:

Gymnasieoverlærer	
Vagn Andersen (VA)	53 73 41 37
Lektor	
Hans-Jørn Bentzen (HB)	53 59 41 18
Overlærer Poul Bentzen (PB)	53 78 22 27
Adjunkt	
Bjørn Christensen (BC)	53 73 84 65
Lektor Karen Fanø (KF)	53 72 61 18
Adjunkt	
Anna Sofie Hansen (SH)	53 79 72 10
Lektor Hans Hansen (HH)	53 72 86 31
Lektor Mogens Jensen (MJ)	53 72 24 71
Lektor	
Sv. Krarup-Christensen (KC)	55 81 71 77
Lektor	
Jens Krogh-Madsen (KM)	53 72 61 18
Overlærer Bjarne Levin (BL)	53 74 74 46
Cand. scient	
Adam Lingreen (AL)	31 85 01 59
Adjunkt	
Mogens Melchiorsen (MM)	57 64 20 39
Lektor	
Erik Anker Nielsen (AN)	53 72 81 08
Lektor Louis Nielsen (LN)	53 73 54 35
Lektor Mads Nielsen (MN)	53 72 45 33
Overlærer Benny Njor (BN)	53 74 78 58
Lektor Kr. Olsen (KO)	53 72 62 32
Adjunkt	
Marianne Olsen (MO)	53 72 62 32
Adjunkt Ole Pedersen (OP)	53 75 66 65
Lektor Jens Trandum (JT)	53 72 71 28
Overlærer Bent Zwergius (BZ)	53 80 09 20
Lektor Jørgen Larsen (JL)	53 61 38 77
Overlærer Jørgen Løwe	53 73 85 65

Lærerråds-formand

Lektor Jørgen Hvidtfelt Nielsen

Fællesudvalget for 1991-1992

Eleverne: Elevrådsformand Michael Haaning, (3.y), Patrick-Heini J. Reventlow-Grinling (2. b), Michael Pihl Wallin, (2. y), Samuel Sieck (9. b).

Lærerne: Jan Jensen, Normann Jørgensen, Jørgen Hvidtfelt Nielsen, Niels C. Koefoed og rektor.

Ugeinspektionen ved måltiderne har været varetaget af følgende lærere:

I den store spisesal:

Bj. Normann Jørgensen, Niels Ulrichsen, Jørgen Hvidtfelt Nielsen, Niels Chr. Koefoed og Nils Aarsø.

I den lille spisesal:

Lars Bardram, Jacob Normann Jørgensen, Jan Jensen, Jørgen Løwe og Bent Illum.

Skolens læge: Jørgen Larsen er ansat som skolelæge for en række skoler, deriblandt Herlufsholm, og foretager i denne egenskab visse rutinemæssige undersøgelser (især af 9. kl.) og fører tilsynet med forskellige sundhedsmæssige forhold vedrørende skolelokaler.

Desuden er Jørgen Larsen skolens huslæge.

Tilsyn med fysiksamlingen

Adjunkt Bjørn Christensen

Tilsyn med naturfagssamlingen

Lektor Sv. Krarup-Christensen.

Økonomiinspektør:

Lektor Bj. Normann Jørgensen.

Bibliotekarere: Eva og Lars Bardram.

Boginspektør: Adjunkt Niels Ulrichsen.

Eksaminere 1991

Sproglig studentereksamen blev bestået af 35. Matematisk studentereksamen blev bestået af 47.

8 elever aflagde folkeskolens udvidede afgangsprøve.

37 elever aflagde folkeskolens afgangsprøve.

Disciplene

Skolen har i april 1992 279 disciple. Heraf 239 kostskoledisciple, de øvrige er skolesøgende eller bor i forvejen på skolen.

I den følgende fortegnelse er disciplene anført klassevis i alfabetisk rækkefølge.

Kostelever i gymnasiet er betegnet med et K.

3. S

- K 1 Ulrik Peder Ahnfeldt-Møllerup, Bruxelles
- 2 Maria Beth Andersen, Næstved
- K 3 Ida Sophie Lorentzen Belling, Wien
- K 4 Johannes Lorentzen Belling, Wien
- 5 Natasha Anne Bujnoch, Næstved
- K 6 Christoffer Andreas Hollesen Diers, København
- K 7 Camilla Malling Fjeldborg, København
- K 8 Cathrine Riegels Hjorth, Herlufmagle
- 9 Eva Simone Jacobsen, Næstved
- 10 Andreas Laurens Kristensen, Næstved
- 11 Anne Busk Larsen, Næstved
- K 12 Trine Aaen Madsen, Frederiksberg
- K 13 Mogens Kristian Møllerup, Santiago de Chile
- K 14 Mikkel Wisborg Møller, Hellerup
- K 15 Birgitte Kirkhoff Olsen, Holbæk
- K 16 Christoffer Pedersen, Karthago
- K 17 Charlotte Bjørn Rasmussen, Colombo
- K 18 Adam H. W. Rosting, Toronto
- K 19 Carsten Gerner Svendsen, Haag
- K 20 Kirsten Merete Wassard Svendsen, Hindhead
- K 21 Dorte Thrane, Rønnede
- K 22 Maria Christine Tietze, København
- K 23 Niels Garde Toft, Accra
- K 24 Sune Uhrenholt, Årup
- 25 Christine Maria Ulrichsen, Næstved
- K 26 Anne Westergaard, Kokkedal

3. MX

- K 1 Jan Lukasz Wejchert Bialas, Dublin
- K 2 Kathryn Louise Bruun, Brædstrup
- 3 Jeppe Hein Christiansen, Næstved
- K 4 Lars Fjeldsø-Nielsen, Dar-Es-Salam
- 5 Pernille Hedin, Vordingborg
- K 6 Andrea Hesse, Hellerup
- 7 Marlene Skjødt Jensen, Næstved
- K 8 Nicolaj Bjørn Jensen, Frederiksberg
- K 9 Ulrik Theophil Jørgensen, Søllested
- K 10 Nadja Margrethe Lademann, Aalborg
- K 11 Lars Dyring Larsen, Klampenborg
- 12 Anne Aarø Mortensen, Næstved
- 13 Jonas Mølgaard, Næstved
- 14 Mette Kim Nielsen, Næstved
- 15 Miriam Siew Lian Tan, Adelaide

3. MY

- 1 Charlotte Hove Andreasen, Næstved
- K 2 Anne Birgitte Balle, Dubai
- K 3 Sally Bredholt, Klampenborg
- 4 Trine Zachø Bruun, Næstved
- K 5 Jens Christian Buhl, Farum
- K 6 Niels Christian Ersbøll, Bruxelles
- 7 Bente Forslund, Næstved
- K 8 Maria Gyiring-Nielsen, Singapore
- K 9 Søren Gyiring-Nielsen, Haslev
- K 10 Michael Haaning, Glostrup
- K 11 Nicolaj Aasted Halse, Køge
- K 12 Henrik Rekstad Hinding, Næstved
- 13 Lasse Illum, Næstved
- K 14 Hans-Christian Bødker Jensen, Aberdeen
- 15 Thomas Clemens Jensen, Næstved
- K 16 Christian Adrian Johnsen, Virum
- 17 Steffen Brushøj Lund, Næstved
- 18 Maria Hvidtfelt Nielsen, Næstved
- 19 Thomas Njør, Fensmark
- K 20 Thor-Bjørn Preisler, Dubai
- K 21 Ulrik Engelbrecht Schou, Næstved
- 22 Hilary Jean Stevens, Washington
- K 23 Christina Svane, Virum

2. SA

- K 1 Bjørn Lund Andersen, Fuglebjerg
- K 2 Marlene Andersen, Augustenborg
- K 3 Maria Cæcilia Bardram, Herlufsholm
- K 4 David Halberg Beckmann, Odense
- 5 Peter Steenberg Hansen, Næstved
- K 6 Cindie Caroline Iermiin, Klippinge
- K 7 Karen Lise Jensen, Nykøbing F
- K 8 Natascha De Jonquieres, Klampenborg
- K 9 Astrid Kann-Rasmussen, Holte
- K 10 Annemette Rosberg Krogh, Brockenhurst
- K 11 Lykke Christence Kann Ogstrup-Pedersen, Randers
- K 12 Katrine Possing Olsen, Schrassing, Luxembourg
- K 13 Jeppe Paustian, København
- K 14 Søs Majbritt Søndergaard Pedersen, Frederiksberg
- K 15 Mads Christian Damgaard Petersen, København
- 16 William Engelbrecht Schou, Næstved
- K 17 Catherina Abbotts Sebbelov, Silkeborg
- K 18 Omar Jarl Munir Shargawi, Tåne, Roskilde
- K 19 Lene Westergaard, Frederiksberg

2. BX

- K 1 Henrik Nicolai Amdrup, Ålsgårde
2 Simon Bell, Adelaide
K 3 Jesper Rexen Buchholtz, Dubai
K 4 Casper Bundgaard, Jeddah, Saudi-Arabien
K 5 Hans Munk Elverdam, Fakse Ladeplads
K 6 Hans Fjeldsø-Nielsen, Dar-Es-Salam
K 7 Ivar Malte Foghsgaard, Næstved
K 8 Nicolai Sundø Frahm, Skodsborg
K 9 Martin Kristejn Hansen, Bornholm
K 10 Camilla Hansen-Nord, København
K 11 Gregers Adam Heering, Hellerup
K 12 Jesper Kenneth Østergaard Jensen, Flakkebjerg
K 13 Morten Stæhr Johansen, København
K 14 Christian Juul, Brussel
K 15 Sanne Friis Jægersborg, Auckland N. Z.
K 16 Ole Bjørn Kraft, Sandved
K 17 Suzanne Waage Borges Leitao, København
K 18 Jan Carlo Martinussen, Vest Vildsund
K 19 Simon Neubert, Hornslet
20 Jeppe Nikolajsen, Næstved
K 21 Peter Nicholas Worsøe Ostenfeld, New Delhi
K 22 Anne Juel Pedersen, Casteau
K 23 Tina Mallings Petersen, Næstved
K 24 Marc Ponsbek, Paris
K 25 Peter Raabymagle, Svendborg
K 26 Patrick-Heini Reventlow-Grinling, Saksøbing
K 27 Camilla Sehestedt Juul, Ferritslev
K 28 Andreas Christian Storm, Nairobi

2. MY

- 1 Peter Johannes Boeskov, Næstved
K 2 Kaare Sebbler Christensen, Aalborg
K 3 Carl-Johan G. H. Collet, Lundby
4 Michael Rønning Dalby, Næstved
K 5 Rasmus Munk Elverdam, Fakse Ladeplads
K 6 Lilan Elsebet Engel, Holbæk
7 Lars Kølsen Fischer, Næstved
8 Pia Holmgaard Frederiksen, Næstved
K 9 Christoffer Hage, Brendstrup
10 Malene Schrøder Hansen, Næstved
K 11 Martin Hart Hansen, Vallø
K 12 Ann Karina Østergaard Jensen, Flakkebjerg
K 13 Susanna Vanida Kass, Milano
14 Michael Kjærgaard Larsen, Næstved
K 15 Christel Breum Madsen, Frederiksund
K 16 Marie Christine Nymark Mortensen, Holte
K 17 Luise Schmidt Nielsen, Verona
K 18 Ulrich Lorentz Nielsen, Gentofte
K 19 Stig Petersen, Riyad

20 Pernille Josephine Raahauge, Skraverup

- K 21 Thomas Friis Rasmussen, Vejle
K 22 Michael Reimer, Gilleleje
K 23 Anders Skov, Farnham
K 24 Patrick Topp, Lyngby
K 25 Michael Pihl Wallin, Næstved

1. AX

- K 1 Christoffer Back, Holte
K 2 Daniel Walter Deutsch, København
K 3 Anders Hartvig Dynesen, Sønderborg
K 4 Louise Ersbøll, Bruxelles
K 5 Mads Eg Gensmann, Randers
6 Majken Hansen, Toksværd
7 Karen Sofie Marie Jensen, Næstved
K 8 Nicoline Margrethe Raaschou Jensen, Stockholm
9 Christian Rejnhold Jørgensen, Hammer
K 10 Niels Niklas Bang Nikolajsen Kjølborg, Thorshavn
11 Torsten Jimmy Jørgen Leimand, Næstved
K 12 Caroline Marie Lindsay-Poulsen, Paris
K 13 Poul Philip Bendixen Møller, Aabenraa
K 14 Caroline Nellesmann, Farum
K 15 John Nielsen, Asnæs
K 16 Marc Sårde, Kokkedal
K 17 Anna Bertha Tietze, København
K 18 Anna Trojahn, Frederiksberg
K 19 Frederic Niels Vock, Bern
K 20 Rikke Østergaard, Nuk

1. BY

- K 1 Frederik Borreschmidt, Samsø
K 2 Jacob Wimpffern Bræstrup, Frederiksberg
K 3 Anders Christian Digemose, Miami
K 4 Morten Frederiksen, Askeby, Møn
K 5 Pil Giersing, Frederiksberg
K 6 Søren Holm Knudsen, Tanzania
K 7 Marck Godske Kramer
K 8 Alexander Nondh Langfeldt, Bangkok
K 9 Maria Kathrine Zaballos Lund, Castellon, Spanien
K 10 Anne Lynnerup, Rom
K 11 Jacob Leifsen Mosekilde, Aarhus
K 12 Tanja Nielsen, Rønnede
K 13 Marie Louise Pedersen, Særslev
K 14 Lisbeth Philipsen, Polen
K 15 Thomas Henry Pollas, Lagos, Nigeria
K 16 Pernille Rosalia Korsbæk Poulsen, Hanstholm
K 17 Birgitte Cariin Schaumborg, Svendborg
K 18 Stine Møller Simonsen, Rudkøbing
K 19 Mads Pihl Thomsen, Fredensborg
K 20 Ida Julie Tesdorpf Unsgaard, Gedser
K 21 Jacob Frederik Wanscher, København Ø

1. CZ

- K 1 Louise Aarsø, Herlufsholm
K 2 Marianne Andersen, Geneve
3 Sara Britt Andersen, Næstved
K 4 Charlotte Maersk Mc-Kinney Arnesen, Charlottenlund
K 5 Camilla Burgess, Hørsholm
K 6 Nicolaj Cax, Paris
7 Erica H. C. Danneskiold-Samsøe, Haslev
8 Christian De Lichtenberg, Næstved
K 9 Sofie Amalie Fenne, Haslemere, Surrey
K 10 Birgitte Richard Hansen, Ringsted
K 11 Louise Kathrine Falck Hansen, Odense
K 12 Caroline Elisabeth Ada Iuel-Brockdorff, Haslemere, Surrey
K 13 Laurits Anton Jørgensen, Søllested
K 14 Johannes Olav Kristensen, Næstved
15 Tina Nørvang Lauritzen, Næstved
K 16 Michaela Claudia Kruse Madsen, Gilleleje
K 17 Carin Camilla Mahncke, Charlottenlund
K 18 Christian Peter Nymann, Nakskov
K 19 Charlotte Blangsted Petersen, Marbella
K 20 Jonas Nye, Rasmussen, Bruxelles
K 21 Birgitte Svendsen, Kongsted
K 22 Uffe Uhrenholt, Årup

10. klasse

- 1 Søren Jean Christensen, Frederiksberg
2 Tommy Timur El-Ayouty, Cap Ferrat
3 Robert Hvistendal Henriksen, Slagelse
4 Britt Søholm Jørgensen, Sengeløse
5 Ana Dorte Zaballos Lund, Benicasim
6 Daniel Plon, Rungsted Kyst
7 Anne-Sophie Ravn, Gilleleje
8 Katrine Rosseland, Kokkedal
9 Jacob Svane, København
10 Peter Westring Weber, Bangkok
11 Bendt Tido H. Wedell, Randers

9. A

- 1 Michael Holm Antonsen, Holstebro
2 Nic Borch-Christensen, Gentofte
3 Helene Bundgaard, Jeddah
4 Kasper Sewerin Fogh Hansen, Klampenborg
5 Kristian Hart Hansen, Vallø
6 Michaela Heller-Njor, Fensmark
7 Jens Christian Skov Jensen, Rødby
8 Malik Niemann Jensen, Uummannaq
9 Frederik Krag-Juel-Vind-Frijs, Guildford
10 Eva Christina Krogh-Poulsen, Frederiksberg
11 Ann-Kathrine Monterossi Munch, Fuengirola

- 12 Niels Nielsen, Asnæs
13 Lou Margrit Storm Pallesen, Firenze
14 Tola Ereso Poulsen, Hørsholm
15 Mette Remmen, London
16 Francesco Riccio, Dragør
17 Anne-Louise Margrethe J. Skade-Rasmussen, Fåborg
18 Lars Peter Sørensen, Rungsted Kyst
19 Mads Fenger Vestergaard, Århus
20 Christian Ivar Westergaard, Kokkedal
21 Mads Westerhal, Itawoo Dong

9. B

- 1 Peter Andreas Amdrup, Ålsgårde
2 Patrizia De Chiffre, Frederiksberg
3 Carsten Poul Egeriis, Tokyo
4 Troels Greif Estrup, Ibiza
5 Christian Sundø Frahm, Skodsborg
6 Camilla Elizabeth Riegels Hjorth, Herlufmagle
7 Mads Lisager Holst, Faro
8 Hans Christian Fl. Koch Jeppesen, Frederiksberg
9 Jannie Sinette Larsen, Kokkedal
10 Simon Holm Larsen, Kigoma
11 Liv Maadele Mogensen, Dalby
12 Tony Martin Pihl, Mørkøv
13 Magnus Henrik von Reitzel, Stubbekøbing
14 Louise Rostbøll, Røn
15 Samuel Sieck, Riyadh
16 Peter Christian Simonsgaard, Augustenborg
17 Pernille Riis Sørensen, Sengeløse
18 Marc Toft van Vliet, Trørød

8. klasse

- 1 Peter Amdrup, Hellerup
2 Jeppe Bach-Sørensen, Charlottenlund
3 Nicolai Bue Bech-Jensen, Åkirkeby
4 James John Walter Boorman, Bruxelles
5 Naja Christiansen, Klampenborg
6 Reda Ahmed El-Kheloufi, Algier
7 Rikke Gerdes, Gilleleje
8 Kristian Anders Hvass, San Francisco
9 Johan Riis Johansen, Abu Dhabi
10 Ken Braarup Jørgensen, Solrød Strand
11 Diana Albertina Munkberg, Strøby
12 Carina Mård, Dakar
13 Søren Werner Nielsen, Vallensbæk
14 Niels Villum Kann Ogstrup-Pedersen, Randers
15 Peter Rubiano Schjer, Ålandsøerne
16 Siam Ellis Solomon, Haslev
17 Erik Ingemann Waldorff, Ferup

- 18 Kristian Ingemann Waldorff, Ferup
19 Benjamin Christopher Eli Wallin, Vejle
20 Mikael Gustav Wedell-Wedellsborg,
Hellerup

7. klasse

- 1 Jason John William Boormann, Bruxelles
2 Michael Sundø Frahm, Skodsborg
3 Steffen Matthias Saltofte Larsen, Auning
4 Martin Oesten, Lille Skensved
5 Henrik Marius Briand Petersen, Ryslinge
6 Tim Palner Rasmussen, København
7 Niels Iver Rosenkrantz, Borre
8 Kristian Poul Schjer, Ålandsøerne
9 Jacob Schmidt, Mogenstrup
10 Andreas Lau Weber, Malaysia

Overlærer Bent Zwergius ophørte ved forrige skoleårs slutning med at være sovesalslærer og flyttede ud i privat bolig, så at han fortsat er lærer ved skolen. Hans sovesal blev overtaget af Jan Jensen, hvis sovesal blev overtaget af Jacob Normann.

Lektor Hans-Jørn Bentzen har været sygemeldt siden 1. januar 92. hans timer i mate-

matik er læst af cand. scient. Adam Lindgren, medens idrætstimerne er overtaget af lektor Ole Pedersen.

Adjunkt Susanne Geisler har haft barselsorlov siden 8/11-91. Susanne Geisler's timer i historie og idræt har været varetaget af skolens øvrige lærere.

Stipendier og præmier

Skolen råder over nedennævnte stipendier for gl. herlovianere:

Stiftelsens Universitetsstipendium og Det grevelige Moltkeske Universitetsstipendium; tildeles uden ansøgning.

Nic. H. Knudtzons Rejsestipendielegat for Herlovianere og Gehejmeråd Halls Mindelegat, tildeles efter ansøgning stilet til forstanderen og indsendt til rektor inden 15. december.

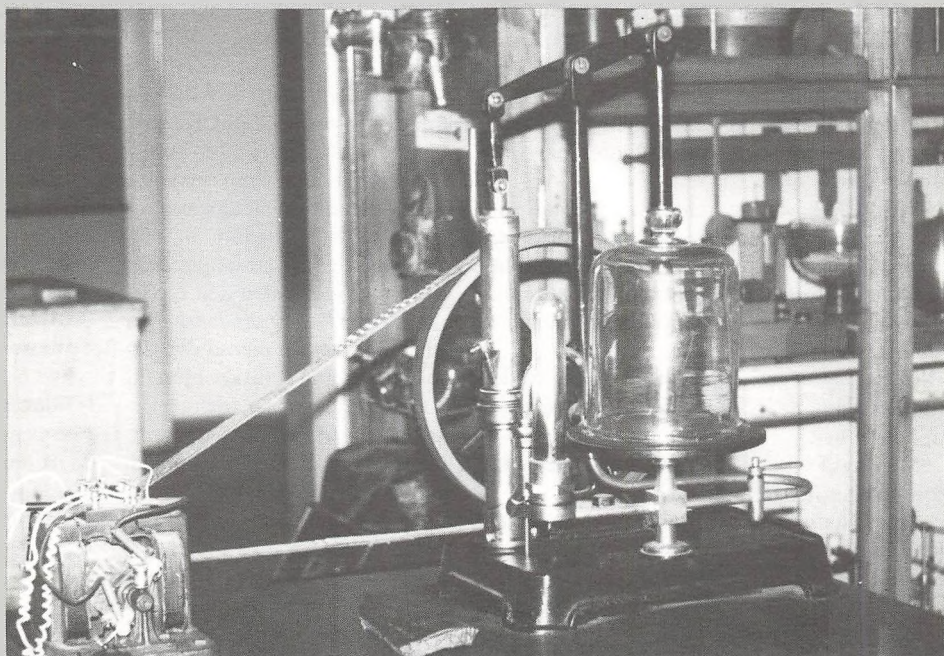
Følgende disciple har fået tildelt stipendier og præmier: De Meyerske Eksamenspræmier 1991: Niels Garde Tøft, Jacob Bræstrup.

Den gamle rektors legat 1991: Christopher Caryesford.

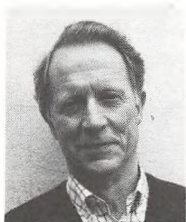
Kammeratskabsstagerne (»Kagerne«) tildeltes: Johannes Lorentzen Belling.

Ellipsen for 1991-1992: Jens Christian Buhl.

Fra fysiksamlingerne af gamle instrumenter.

JK

Der flyttes

I sommerens løb vil der ske en række rokeringer blandt skolens sovesalslærere:

Lektor Lars Bardram forlader Vuen (efter 21 års virke som sovesalslærer) og flytter hen i skovfogedbygningen over for præstegården – dér hvor lektor H. Wohlfahrt Andersen boede i over 30 år. På Vuen rykker lærer Jacob Normann ind. Han forlader dermed sovesal øst på skolebygningen. Den overtages af Jørgen Løwe, der i år underviser i bl.a. fransk i folkeskolen, men som mere eller mindre fast har været knyttet til Herlufsholm siden 1978, væsentligst som sløjdlærer.

Ude og hjemme

Internationaliseringen tager fart. Foruden de i sidste nummer af Kontakt nævnte gæstelevere er der i år kommet én til: Simon Bell fra Highbury i South Australia. Han er blevet knyttet til 2.g og forventer at blive her til nytår.

2 fremmede lærere har været på besøg, begge i en halv snes dage:

François Labbé fra Alsace deltog i franskundervisningen, både som tilhører og som underviser.

Misa Canková fra Vrchlabi i Tjekkoslovakiet var også her både for at lære og fortælle. Det vakte utrolig interesse i klasserne, når hun fortalte om forholdene »før murens fald« og i dag. Andetsteds kan man læse om hendes egne indtryk fra stedet her.

Begge var meget gode bekendtskaber, og de på deres side udtrykte også stor glæde over opholdet her.

Men også vore egne lærere har været ude for at se, høre og lære:

Mads Nielsen var i februar i Finland og Estland som deltager i et kursus for nordiske mo-

dersmålslærere. Kurset var opbygget over temaat: Norden og Europa.

Karen Fanø fortæller andetsteds om sin tur til Frankrig, og det samme er tilfældet med de tre lærere: Jens Krogh-Madsen, Sv. Krarup Christensen og Mogens Melchiorsen, der for nylig var i Sopot i Polen for at studere gymnasieforhold.

Matematikkonkurrence

Matematikere med internationalt ry har Danmark ikke haft for mange af, men dog nogle stykker. En af dem var Georg Mohr (1640 - 1697), og særligt interessant ved ham er 2 ting: Han levede det meste af sit liv i Holland, og hans berømteste arbejde (»Euclides Dani-cus«) blev først fundet i 1927, så han blev først virkelig anerkendt 230 år efter sin død.

Der er gennem mange år opbygget en fond til minde om ham, bl.a. ved at en række forfattere til lærebøger i matematik har ladet indtægterne ved salget af bøgerne tilfalde fonden.

Denne fond startede i 1991 en matematikkonkurrence blandt dygtige gymnasieelever i Danmark. De sættes på en bestemt dag (i år d. 6. februar) til at løse en række ganske vanskelige og utraditionelle opgaver, og disse bliver så på normal vis bedømt af nogle censorer.

I år deltog fra hele landet 293 gymnasieelever. Nr. 1 og dermed den bedste af dem alle blev *Jesper Østergård Jensen* fra 2. mx. Herlufsholm. Det var en usædvanlig flot præstation, og Kontakt ønsker hjertelig tillykke.

Præmien var bl.a. deltagelse i et 3-dages stævne på Matematisk Institut ved Københavns Universitet, sluttende med, at de 10, der var med, deltog som dansk hold i den 6. nordiske Matematikkonkurrence. Resultaterne herfra foreligger ikke endnu.

International vinder

Hans-Christian Bødker Jensen 3.g får en ekstra hektisk eksamensperiode: i ugen efter de skriftlige prøver tager han til London for at modtage sin 1. præmie i en essay-konkurrence udskrevet af The European Business School. Hans-Christian får et schoolarship til læreanstaltens fireårige uddannelse, værdi ca. 300.000 kroner! Han er i forvejen blevet optaget på skolen ved en prøve i efterårsferien, nu får han altså oven i købet sit schoolarship plus en uge i London, hvor skolen har arrangeret spændende virksomheds- og institutionsbesøg. Hans-Christians essay belyste et helt aktuelt problem: »In an international world, must a company adopt the values of each country in which it operates?« Studietiden vil dels være henlagt til London, dels til Tyskland og Frankrig, hvor der bliver lejlighed til at måle teorierne med praksis – tillykke og god fornøjelse!

Hyggelighed for Aussies!

I came, as they say, »fra det mørke Australien«, naive and totally unprepared for the year ahead.

My knowledge of »dejlige Danmark« was quite limited... well, um... very... VERY limited (we could almost say non-existent). Even the position of my »land of destination« was difficult to pin down, as opinions were both varied and conflicting. Or, was Denmark an independant land at all? Several acquaintances placed it in Sweden (but don't worry – you did get capital city status!), while one friend thought Denmark was a state in the U.S.A., until 3 weeks before my departure. What really took the cake, though, was a debate with a friend who argued adamantly that Copenhagen was, in fact, a brand of icecream, not a city.

Destination unsure, but undeterred, I jumped on the plane – escaping from the »freezing« Adelaide winter, with images of sunshine and surf running through my mind. Little did I know that the surf was non-existent, and the sunny days were few and far between!

On my second day in Denmark, the unsuspecting community of Holte was places under siege by 11 jetlagged Aussie exchange students. Several lives were nearly lost as we at-

tempted »road crossing without Mum and Dad« in this foreign land. With cars coming from the wrong direction, I vowed to look at least 6 times each way before crossing the road, after escaping closely with my own life.

The next step was »Home Sweet Home«.

When I first arrived at my host family's house, and entered a typical Danish, candlelit room, chills ran up and down my spine. »How am I supposed to use my hair dryer if they don't even have electricity?!« was the first, frightening question that sprang to mind. I was soon to learn, however, that candles of all shapes and sizes are an important component in the Danish search for »hyggelighed«.

When I heard I was going to the only school in DK with a school uniform, I thought my worst nightmare was coming true! (memories of maroon and white checked school dresses, white socks and brown school shoes came flooding back!). But, to my relief, our Ausie »fashions« hadn't reached Danish shores (and as one of the »chosen few« I escaped the uniform anyway).

On the first day of school, I was ready to sound the fire alarm. With the amount of smoke in the halls, I thought the school was burning down! (Who knows? Maybe the fire danger is why we **can't** smoke in Australien schools). Next came the subject of »optional lessons« – unfamiliar to my Australian way of thinking, I embraced the concept with open arms, »pjakking« being punishable by death at my old school!.

..... 10 måneder senere, har jeg vænnet mig til at køre i højre side af vejen, er ved at komme mig over min stearinlys-forbrænding, og jeg vælger endda at tage nogen af de der »optional lessons«. Danmark er blevet som et andet hjem for mig, og det bliver svært at rejse fra venner og familie når min udveksling er færdig.

TAK alle sammen, fordi I har været så venlige, og gjort mit år »SKIDE GODT« – specielt mine lærere (fordi I bar over med mig), og min klasse, 3.mx. – Held og lykke med eksaminerne. (+ tak for hjælpen, Bridget -N.Z.)

*Miriam Tan, Adelaide
Udvekslingsstudent 1991-92*

Skolebygningen, Grønne Plads og i baggrunden Klosterbygningen set fra parken (1860). Før Lassengården!

»Nyhaves bugtede ynde«

Mogens Jensen

Før 1961 så Nyhave helt anderledes ud end den gør i dag. Axel Reedz Thott tiltrådte som forstander i 1960, og det var først og fremmest ham, der ændrede Nyhave, så den fik det flotte (engelske) præg, den har i dag.

Før så den helt anderledes ud. Starter vi oppe i det nordvestlige hjørne ved det store hus med de takkede gavle (Overlærerens hus, Nærtens hus, Tvissens hus, Mugges hus, eller hvad det nu har heddet gennem tiderne) var det omgivet af en stor, delvis murbegrænset have. Den rakte ned til de 6 store lindetræer, der findes endnu. Haven endte ved et stendige, der gik langs en sti, der fra bakken bag kirken førte vinkelret ud til alléen endende med en låge i det hegn, der dengang var Nyhaves grænse mod alléen. Langs stien fra kirken til alléen groede på stendiget en række buske (spirea, forsythia og lign.) og småtræer, ligesom der ud mod vejen var buske langs hegnet. Det hele havde et ganske dystert præg. Lindene stod ved »Melchiors kilde« – en stensat kilde med en bæk, hvor man kunne dvæle og mindes Melchior (1773-1831), en af Herlufsholms virkelig store lærerprofiler gennem ti-

derne. »Pøen« var kraftigt bevokset. Hvor stien fra klosterbygningen ender nede ved åen, førte »Gangbroen« over åen. Lige syd for, helt nede ved åen, lå »Båven«, den botaniske have, som rummede masser af spændende og interessante planter.

Fra (den nybyggede) Lassengården og til skoven lå lærerhaverne, 5 store haver, næsten hen til Djævlekløften. En meget stor del af det nu åbne areal, altså lige syd for fugleskydningsområdet, var bevokset med skræpper. En gammel tradition i den forbindelse var den store skræppekamp 2 dage efter sommerferiens slutning mellem nye og gamle belmere – men det er en anden historie. Ganske tankevækkende er, at man nu overvejer at plante skræpper igen på en del af det grønne område, hvor de tidligere fandtes.

Alt i alt frembød Nyhave dengang et meget broget og uroligt billede, som A. Reedz Thott mesterligt fik forenklet og samtidig blev terrænets og bygningernes storladne linier fremhævet.

Men det er sundt nu og da at tage tingene op til fornyet overvejelse og vurdering.

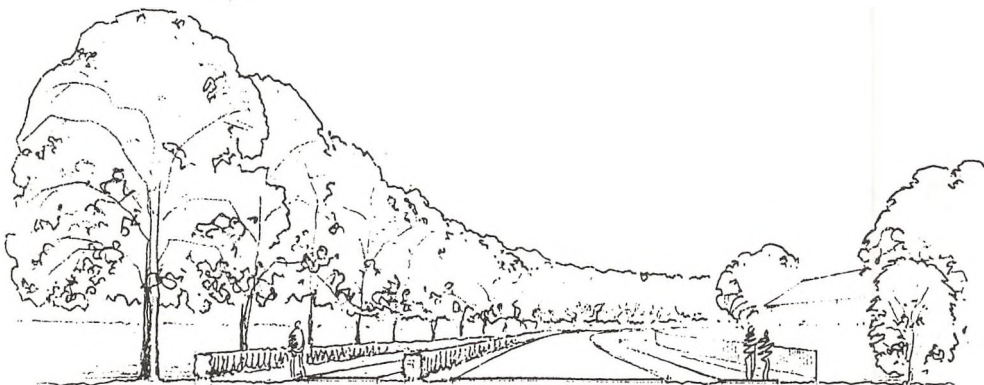
Haveplan med fremtid?

Mads Nielsen

Vi har tidligere nævnt, at Forstanderen har ladet et arkitektfirma komme med en samlet vurdering af den eksisterende bygningsmasse, som kan danne baggrund for ny-, om- og tilbygninger. Det samme perspektiv skal anlægges på det ideprojekt, som landskabsarkitekt Sven-Ingvar Andersson, København har udarbejdet. Dette »ideforslag med henblik på at få Herlufsholm til at fremstå smukkere« blev præsenteret af arkitekten og hans medarbejdere for interesserede elever, lærere, arkitektstuderende og andre interesserede gæster i festsalen i februar måned. Mødet fik ganske givet mange af os »vanherloviere« til at spærre øjnene op og se på vores vante omgivelser med friskere øjne. Projektets ideer er ikke alle »spiselige«, men nogle er inspirerende og helheden bestemt tankevækkende. Og dermed er en del af sigtet nået. Der er tre perspektiver i forslagene: 1) det langsigtede bevarings- og fornyelsesperspektiv, 2) helhedssynet som baggrund for løbende ændringer, 3) idekataloget med stort og småt til frit valg.

Der er i sagens natur ikke sat priser på løsningerne, da de ikke er tænkt realiseret straks eller på én gang. Men eksperterne har dog prioriteret aspekter som trænger sig mere på end andre.

Som eksempler på det langsigtede perspektiv kan nævnes renovering af **Alleen** (Avenue) og andre træ-ideer. Arkitektens dom: trafik har slidt hårdt på anlægget. Efter den seneste hårde beskæring kan man ikke regne med, at træerne holder mange år til. Derfor bør man nyplante én række lindetræer i hele skolearealets længde på ydersiden af det lange, bløde vejsving – men uden for den nyanlagte cykelsti. Herved opnåes at træerne markerer vejen som tidligere, kanter skolens »campus« – og for den forbipasserende stadig markerer det væsentlige ved den oprindelige alle.

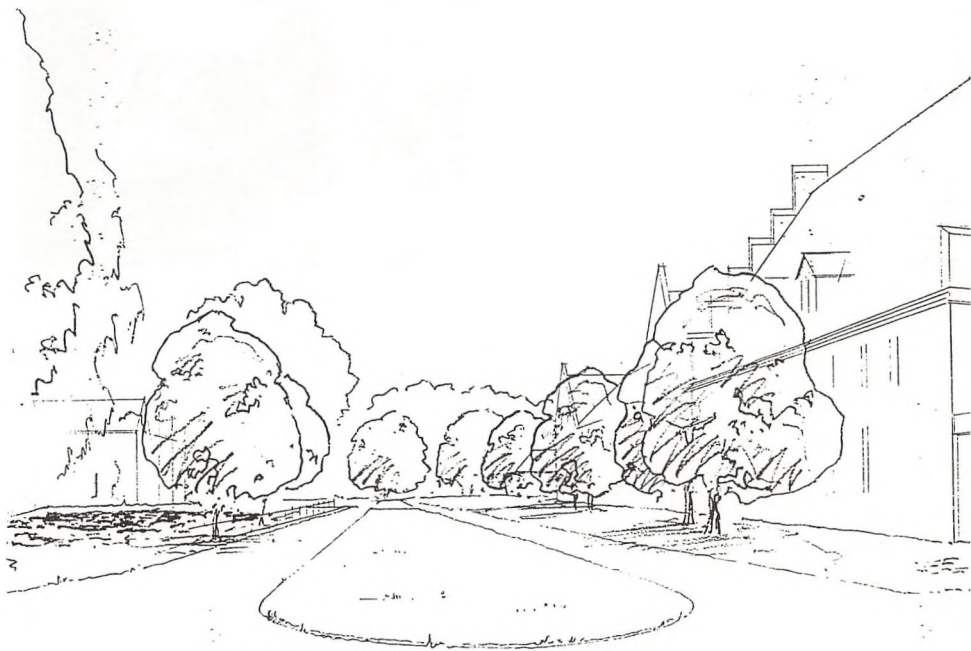

Næstved Kommunes overgartner, som var til stede, lød ligeså interesseret som den øvrige forsamling: her er et presserende problem – og måske en løsning. Kommunen har ansvaret for anlægget idag. Af de øvrige træ-ideer skal nævnes klynger af blomstrende kirsebærtræer i Nyhave, asketræer i klynger som berigelse af Spladsens i forvejen fremragende rum, og – mere overraskende: cirkelslag af piletræer koncentrisk arrangeret på den åbne plads mellem Helenhallen og Varmecentralen syd derfor og mellem Vuen og værkstederne/Observatoriet vest derfor. Desuden foreslår arkitekten, at pladsen foran Skolebygningen fra Godskontoret langs Stark til Grønne Plads beriges med enkeltstående kastanjetræer.

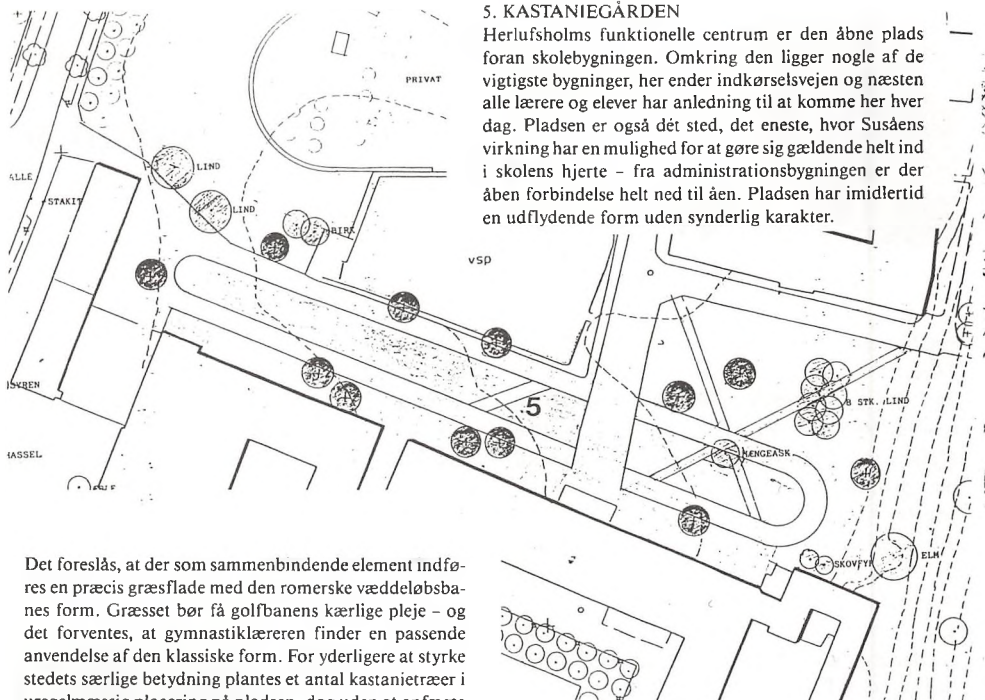
Især kirsebærtræerne fik kritiske ord med på vejen fra skolens skovfoged, som advarede mod at ændre det nuværende præg af skovlysning til noget for nysseligt med pyntegrønt og blomsterarrangementer. Dermed havde skovfogeden også taget afstand fra et forslag om blomsterløgbede efter en ide, arkitekten

har kaldt Midgårdssormen. Den radikale ide om pladsen foran skolebygningen bærer i sig et andet element: betoningen af græsarealer – der kan samle hele skoleområdet som et tæppe. Dette kan kun opnåes, hvis man rydder privathække, trådhegn og andet tilfældigt hegn, og konsekvent lader privathaver markeres af bøgehække og lader hegning mod Alleen bestå i robuste, gode stendiger **eller** de traditionelle trætremmehegn, og lader det blive derved.

Blandt idekatalogets mange forslag kan nævnes »Den store port«, d.v.s. markering af skolens hovedindkørsel ved anlæg af stendige på **begge** hjørner og plantning af ét stort lindetræ på hvert hjørne, ved Gnistens hus og Mogens Jensens. Træerne kan senere formes. På Røde Plads foreslås midterfeltet i stedet for blomsterbede forsynet med en anordning af træstokke, der kan betegnes som en sidde-skulptur. 7 meter lange præcist formede træstokke malede i klare lysende farver ville være en sidde- klatremulighed såvel som en skulp-

5. KASTANIEGÅRDEN

Herlufsholms funktionelle centrum er den åbne plads foran skolebygningen. Omkring den ligger nogle af de vigtigste bygninger, her ender indkørselsvejen og næsten alle lærere og elever har anledning til at komme her hver dag. Pladsen er også det sted, det eneste, hvor Susåens virkning har en mulighed for at gøre sig gældende helt ind i skolens hjerte – fra administrationsbygningen er der åben forbindelse helt ned til åen. Pladsen har imidlertid en udflydende form uden synderlig karakter.

Det foreslås, at der som sammenbindende element indføres en præcis græsflade med den romerske væddeløbsbanes form. Græsset bør få golfbanens kærlige pleje – og det forventes, at gymnastiklæreren finder en passende anvendelse af den klassiske form. For yderligere at styrke stedets særlige betydning plantes et antal kastanietræer i uregelmæssig placering på pladsen, dog uden at anfægte væddeløbsbanens præcise form.

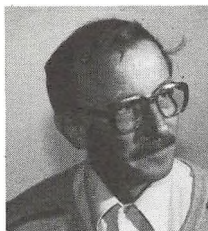
tur. Forslaget fremkaldte forarget protest fra dipelside, vistnok fordi det skabte associationer til pædagogisk byggelegeplads. Et forslag om en bådebro og en skræppeskov fik Mogens Jensen til at mindes og minde om! – At bådebroen faktisk ville ligge hvor gangbroen i sin tid havde ligget og måske ville invitere til invasion af Nyhaves plæner på samme måde som gangbroen havde gjort, denne gang af kano-turister. Skræppeskoven blev i sin tid udryddet da de nuværende brede plæner anlagdes!

Forslag om blomsterbeplantninger gik dels på en påskeliljeeng og den såkaldte Midgårdssorm – en række blå »skæl«, bådformede beplantninger af blåstjerner i stime ned over-

plænerne øst for Kirken og Klosterbygningen. Også en rhododendron på Pøen kom i forslag, ligesom diverse lysthuse og en trægangbro over slugten syd for skolen, så stisystemerne kunne strække sig fra kollegiebygningen den vej ned til åen.

En række andre forslag skal ikke omtales her, og i det hele taget kan en omtale på knap plads med illustrationer i lille format naturligvis ikke yde Sven-Ingvar Anderssons projekt retfærdighed. Hvad der forhåbentlig vil fremgå er at projektet tager en nødvendig fremsynet planlægning op med en realistisk tidshorisont og bærer vidnesbyrd om en seriøs forpligtethed overfor et kulturmiljø som Herlufsholm.

Indenfor murene – og udenfor

Fra kalenderen:

Januar:

28.: 2.g samfundsfag højt niveau besøger Christiansborg. Rundvisning, møde med Helge Adam Møller samt på Folketingets tilhørpladser.

Marts:

3.: Studieorientering for 2. og 3.g ved studerende fra de højere læreanstalter.

9.-13.: Terminsprøver for afgangsklasserne.

17.: 2. og 3. g samfundsfag højt niveau på Carlsberg og Berlingske Tidende. Emnet teknologiudvikling opleves i praksis.

20.-23.: 2.g med Bjørn Christensen på studietur til et rumfartscenter i Belgien.

21.: Gøvebal, hvor 9. kl. under instruktion af Benny Njør opfører skolekomedie.

26.: Fællesarrangement for gymnasiet samt 9. og 10. klasse. Susan Ulbæk, Udenrigsministeriet talte om Danmarks samarbejde med de baltiske lande og samarbejdet i Østersøregionen.

April:

1.-12.: Karen Fanø på besøg i Alsace i forbindelse med projekt JOB-SWOP d.e. lærerudveksling.

4.: Maskebal.

7.: Erhvervsøkonomiholdet med Jørgen Larsen besøger Steff-Houlberg i Ringsted.

8.: Skolekoret og Koefoed deltager i Tivolis Koncertsal i en opførelse af »Carmina Burana«.

25.: Koncertbal. 1.g og skolens kor under ledelse af Koefoed underholder. 1.g's forældre er gæster.

23.-3.: Mogens Melchiorson, Krarup Christensen og Krogh-Madsen besøger skoler i Polen i forbindelse med projekt udveksling.

Maj:

8.: 3.g's sidste skoledag.

11.-14.: Skriftlig eksamen for 9. og 10. kl.

11.-22.: Skriftlig eksamen for gymnasiet.

20.: Sidste skoledag for 1. og 2. g.

27.: Sidste skoledag for 9. og 10. kl.

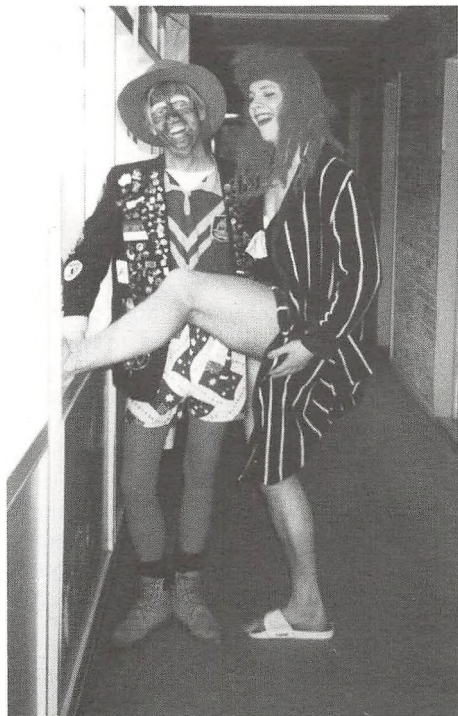
Juni:

4.: Sidste skoledag for 7. og 8. kl.

13.: Translokation for 7. og 8. kl.

15.: Translokation for 9. kl.

17.: Dimission for 10. kl. og 3.g.

Maskebal.

Carmina Burana

»Oh Fortuna, Velut luna« lyder den første linie i Carl Orffs Carmina Burana.

Det betyder »Falsk er lykken« og er begyndelsen på et rytmisk og saftigt, men meget u-traditionelt værk, skrevet på både latin og på middelalderligt tysk. Selve værket er baseret på ideen om lykkens hjul, som drejer, og denne drejning giver mulighed for et omfattende spektrum af stemmer.

Herlufsholms Kor, ledet af den ihærdige Niels Koefoed, begyndte at indøve musikken i januar måned. Næsten tre måneders arbejde med dette stykke kulminerede med den fantastiske oplevelse at synge i Tivolis Koncertsal. Der var vi næsten 600 stemmer fra Sjællandske Gymnasiekor, hvoraf de godt halvtreds var fra Herlufsholm. Vi blev støttet af det fantastiske Sjællands Symfoniorkester og solisterne Anne Margrethe Dahl, Ole Hedegaard og Claus Kofoed samt Københavns Drengekor. Gennem prøverne, og selvfølgelig til selve opførelserne, havde korene den enestående oplevelse at arbejde med den ungarske dirigent Tamas Vetö.

Koncerten var helt udsolgt, og mange forældre havde taget turen til Tivoli for at høre resultatet af anstrengelserne. Hele koret nød at være med i denne opførelse, som var en blanding af professionelle og uprofessionelle deltagere, og vi skylder Koefoed en stor tak for stor arbejdsindsats og engagement.

Af Natasha Bujnoch og Ann K. Jensen

Førstehjælp

At man en dag kan komme ud for at skulle redde et andet menneskes liv, er desværre nok mere realistisk end de fleste tror. Når som helst kan man pludselig blive vidne til en voldsom ulykke, som let kan gå hen og blive fatal for den tilskadekomne, hvis altså der ikke ydes livsreddende hjælp hurtigst muligt.

Et kursus i førstehjælp afholdtes her på skolen d. 17/3-25/3. Kurset var beregnet for eleverne i 2.g, således som det også har været i de sidste par år. Som ledere af dette kursus mødte flere eksperter op fra civilforsvaret.

Årgangen blev delt op klassevis, og havde så hver deres lærer. Først fremlagdes en grundlæggende orientering om fremgangsmåden ved førstehjælp i tilfælde af en ulykke. Denne indebærer 4 nødvendige hovedpunkter:

1. Stands ulykken
2. Udøv livreddende førstehjælp
3. Foretag en alarmering
4. Udøv almindelig førstehjælp

Vigtigt er det, at disse 4 punkter bliver overholdt i den rette rækkefølge.

Efter den grundlæggende teori om førstehjælp, fik eleverne lov til at demonstrere deres nye kunnen på dukker, som civilforsvaret havde medbragt, og derefter på hinanden. Her indgik de vigtigste faktorer såsom kunstigt åndedragt og hjertemassage.

Kurset, som var fordelt ud over tre dage, blev korrekt afsluttet med en prøve. Prøven skulle sikre, at eleverne nu virkelig var i stand til at yde førstehjælp.

Alle bestod, og modtog et diplom.

Omar Shargawi

Maskebal.

10. klasse i Venedig

Turen startede i København, hvor vi sad og tænkte på at vi nu skulle sidde i toget de næste 23 timer. Turen gik godt i starten indtil vi nåede München, hvor vi desværre blev 4 timer forsinket – og Britt disappeared mens vi andre ventede på stationen. Hun dukkede dog op til vores næste togafgang.

Vores første aften i Venedig blev meget kort, for efter en lang togtur, var vi ikke helt på mærkerne. Dog vågne nok til at smage på vores første rigtige italienske måltid.

Hele næste dag fra tidlig morgen var vi på besøg på en italiensk skole med jævnaldrende. Vi blev vist rundt, hvor Anna som kan spansk sporede at de egentlig ikke havde noget at vise, men de *skulle* vise os rundt. Meget hurtigt fandt vi et sted, hvor vi kunne sidde og tale. Vi vekslede adresser og aftalte at vores drenge og deres skulle spille en volley-ball kamp inden vores hjemrejse.

Den følgende dag smagte drengene på den lokale drink »Grappa«, da det var Njors fødselsdag. Vi havde en meget hyggelig aften og da vi kom ud af restauranten var flertallet af gaderne oversvømmede. Men Robert og Daniel fik pungen frem og købte nogle gummirøsere. Det var ganske sjovt.

De næste dage foregik på følgende måde hvor vi så Marcuspladsen, Lidoen og mange andre ting. Vejret var helt perfekt, og vi var bl.a. inde på et glaspusteri hvor vi så nogle meget flotte fisk og andre skulpturer blive lavet ekstremt hurtigt. Inde ved siden af kunne man købe nogle glasskulpturer for *meget* rimelig penge.

Eftermiddagene brugte vi på at tage billeder af Venedig og gå rundt, og der var nok af gader og broer at trave op og ned ad.

Om aftenen prøvede vi forgæves at finde lidt liv men uden held – vi måtte selv skabe det og uden problemer.

Fredag morgen spillede drengene kampe mod skolens hold. Vi vandt dog stort, men de var ikke dårlige tabere og sagde pænt farvel.

Resten af dagen gik med at købe proviant til den frygtede togtur.

Sidste aften samledes vi atter og havde en hyggelig aften (som alle de andre aftener)!

Turen var dog mere anstændig end forventet, og vi ankom tidligt søndag morgen på skolen.

Vi siger tak til Benny Njor, der gjorde det muligt at vi kom afsted.

Avec Nerds in Space

Ann K. Jensen, 2.my

Det var en kold novemberdag da Bjørn Christensen trådte ind i klassen med en artikel fra Politiken, som handlede om det nye EuroSpace Center i Belgien. Da vi naturligvis var meget interesserede, skrev Bjørn til dem og bad om nærmere informationer.

Vi var alle forbavset da vi fik besked om at de havde reserveret plads, men bestemte os hurtigt til at vi ville afsted.

Selve turen begyndte på Næstved Station hvor vi tog toget mod syd torsdag d. 19/3 kl. 22.05.

Vi havde heldigvis sovevogne ned, men kunne alligevel mærke trætheden efter turen da vi endelig nåede Libramont Station fredag eftermiddag kl. 15.20. Der blev vi hentet i en lille bus samt et par biler udsendt fra Centeret.

Vores første indtryk af EuroSpace Centeret var fra et bil-vindue med ca. 140 km/t hastighed. Det var et besynderligt syn: midt i en ødemark lå et fladt hvidt futuristisk bygningsanlæg nede i en dal. De flagede for både sig selv, Belgien og den Europæiske Union.

Vi blev inlogeret i »Spacey«s rummelige værelser, med brede køje-senge, og holdt i rene, klare farver.

Efter et opfriskende bad (iskoldt!) blev vi hentet af vores instruktører (red. Space Nerds) iført Nasa-dragter. De præsenterede programmet og gav et bredt overblik over aktiviteterne. Derefter kom vi op i et af de flotte konferencelokaler, hvor Space Nerd gav os en »Mission Briefing« om hvordan vores mission, vores rumfærge-flyvning, skulle foregå.

Efter denne korte og ret mangelfulde briefing på gebrokkent engelsk, blev vi inddelt i grupper med hver vores Space Nerd for at prøve de forskellige simulatorer. Der var blandt andet et kaos-pendul som demonstrerede det at være i en løbsk raket. Deri lærte vi blandt andet at tegne og regne under disse anstrengte forhold. Der var også en Moonwalk-stol, hvori vi, med hjælp af noget elastisk støtte, kunne prøve at gå under samme for-

hold som på månen. Der var også en film som var optaget i samme hastighed som øjnene ser det, den var i 3D, og vores stole hoppede op og ned mens vi så den.

Det sidste vi prøvede var en stol som kørte rundt om sig selv, i alle planer, for at illustrere bevægelse under rumfart.

Det hele var en kæmpestor legeplads, hvor alle tingene var mere eller mindre autentiske.

Vi »byggede« selv raketter, d.v.s. vi rullede papiret, påsatte spidsen og motoren, hvorefter vi tog dem med os hjem da vi ikke kunne affyre dem dernede p.g.a. regnvejret. De blev affyret den sidste time inden påskeferien, hvor vi beregnede højden til 200-300 meter.

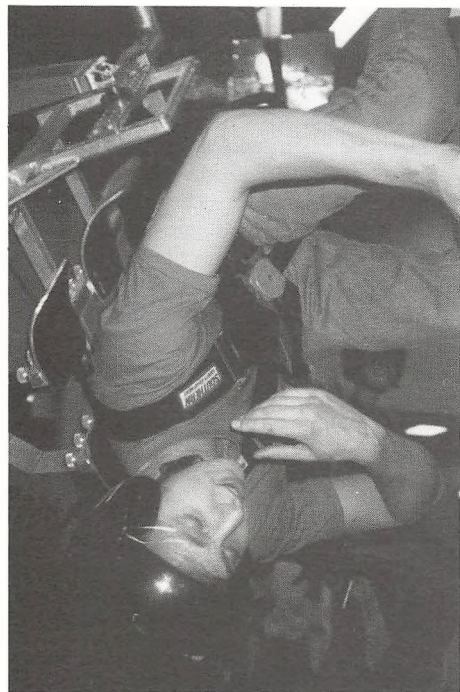
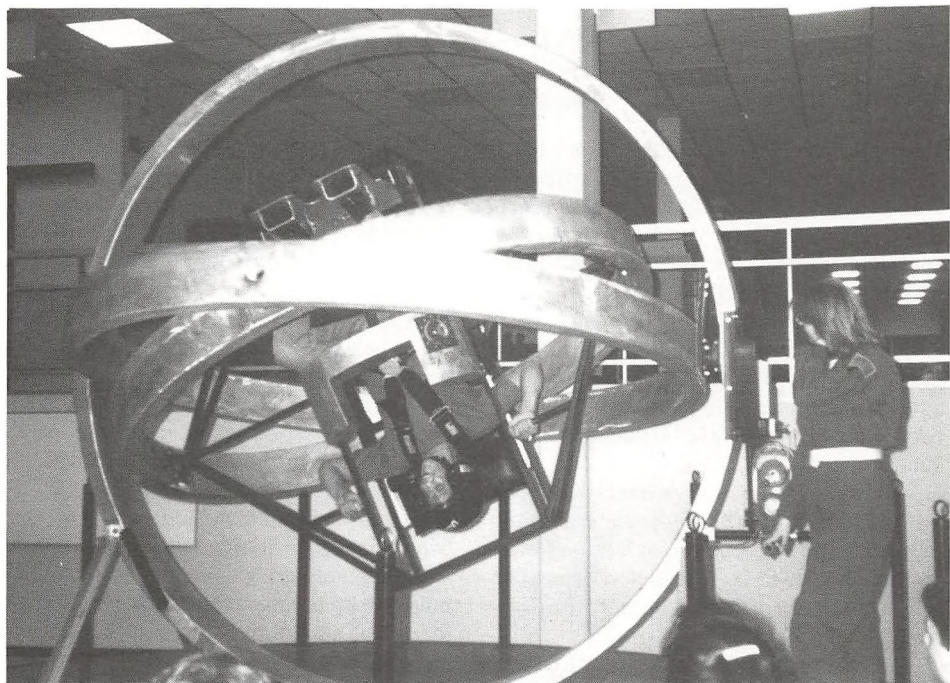
Selve missionen gav os et sjovt autentisk indblik i det at opsætte en rumfærge. Vi fik et indtryk af det utrolige tempo disse astronauter må arbejde i. Desværre var vi ikke sat ordentligt ind i det, og det fysiske element (beregning o.s.v.) manglede i denne fysik ekskursion. Vi fik iøvrigt aldrig gennemført en mission 100%, så der hænger stadig 6 rumfærger ude i rummet, som vi desværre ikke har nået at hente hjem.

Det hele var præget af, at det var så nyt, ungt og uprøvet. Personalet manglede erfaring med at undervise, især for ældre elever. Men de prøvede dog at gøre det godt for os. Lørdag aften, et ghetto-blaster-party med dæmpede lys i et klasseværelse.

Vores classesammenhold holdt flot, stemningen var fantastisk, især i betragtning af alle de timer vi opholdt os på Centeret. Det var et sandt »rumeventyr« vi tog på. Vi har nu noget konkret at hæfte vores beregninger, som vi nu foretager herhjemme, på. Vi skylder skolens ledelse samt lærerkollegiet en kæmpe tak for al den støtte de har givet os.

Og fra alle 2.my'erne: TAK BJØRN!

J.N.

HIP HOP

idræt og sport

Grundskolens elever er i god form

April og maj måned har for grundskole elevernes vedkommende været brugt til at træne å-løb (3,4 km). En ugentlig dobbelttime har gjort det muligt at bruge den første time til å-løb, opvarmning og udstrækning. For nogen har denne form for konditionstræning været en stor udfordring. For andre har det appelleret mere til fantasien. Hvordan snyder vi bedst læreren? – Ved at svømme over åen eller ved at gemme en cykel i skoven. Generelt har de fleste taget udfordringen og mange har opnået flotte fremgange. Den bedste tid hos drengene indehaves for tiden af Nicolai Bue (8. kl.), der har løbet på 13.16. Hos pigerne er det A. Ravn (10.), som har den bedste tid (15.34).

Af beundringsværdige fremgange kan bl.a. nævnes Pernille Riis S. (9. b), som har trænet å-turen op til 3 gange om dagen. Fra ikke at kunne løbe hele ruten, er Pernille nået et godt stykke under 20 min. Flot klaret Pernille.

Grundskolemesterskabet i badminton

Resultatet af grundskolemesterskabet i badminton blev som følger:

Single drenge: Nr. 1 Malik Nieman (9.a). Nr. 2 C. Frahm (9. b).

Single piger: Nr. 1 A. Ravn (10.). Nr. 2 Mette Remmen (9. a).

Mix double: Nr. 1 A. Ravn/H. C. Jeppesen (9.b.) Nr. 2 L. Rostbøll (9.b)/C. Egeriis (9.b).

Skolemesterskabet i skak

Skolemesterskabet i skak blev i år vundet af Jesper Jensen 2. mx. som gik ubesejret gennem turneringen. I finalen gik det ud over Nicolai Bue (8.), som på sin vej bl.a. havde slået sidste års vinder Frederik KJVF (9.a). Af andre gode præstationer skal nævnes at Kenn Jørgensen (8.) igen i år nåede semifinalen. Med sejren fulgte udover æren en vandrepokal og en pokal til ejendom.

Fodboldtræning.

Grundskolen.

Skoleholdet '92 med træneren.

Gymnasiet

Gymnasiefodbold

I februar afvikledes skolemesterskabet i indendørs fodbold. 2. y vandt (rent officielt), men i sandhedens interesse skal det nævnes, at det faktisk var lærerholdet, der sejrede, men med vanlig taktfølelse og pædagogisk sans valgte vi at afstå fra al hyldest.

Det udendørs mesterskab blev efter en række mandfolkekampe fortjent vundet af 2. g, mens grundskolens sammenspillede og tekniske veludrustede mandskab blev en flot nr. 2.

Resultater i kostskoleturneringen: Herlufsholm - Høng, piger 1-8, drenge I 3-4, drenge II 18-1 (eneste sejr i turneringen!). Haslev - Herlufsholm, piger 10-0, drenge I 10-2, drenge II 5-2.

Kampene blev stort set en reprise af tidligere års forestillinger, og det lykkedes altså heller ikke denne gang at få et hold med i slutspillet, hvor de 4 bedste mandskaber i hver gruppe deltager. Til gengæld havde vi en klar vinder i Joske, der i 3. halvleg brillerede med sine lune, ironiske anførelser.

Turneringen vil formentlig allerede til næste år få en ny og mere retfærdig struktur, der har til formål at sikre mere jævnbyrdige kampe, som f.eks. *Røper P. - pokalkampen mod Sorø Akademi*, der for os blev lyspunktet i et mørkt forår, idet vi vandt 4-3 og dermed sikrede os en aktie i pokalen for andet år i træk. Samtidig med denne kamp spilledes to kampe uden for turneringen. Drengenes 2. hold tabte 3-6, mens pigerne - sensationelt klarede 0-1.

Anker Nielsen

Foto: Heering.

Basketball for gymnasie pigerne

I denne sæson har der pga. manglende entusiasme ikke foreligget mange træninger, hvilket har resulteret i et relativt lille antal kampe. Dog må pigerne roses for de flotte resultater de har formået at få i løbet af sæsonen:

D. 7/9-91 fandt årets første kamp mod Tokai sted, vi vandt 22-11. D. 26/9-91 gjaldt det amtsmesterskaberne i Haslev, hvor det blev til en 2. plads. Birgitte R. (1. G) blev her stævnets topscorer. D. 6/10-91 var det kampen mod handelsskolen, hvor vi blev totalt overrumplet, vi tabte 37-9. D. 8/2-92 var det årets sidste kamp mod Tokai. Til denne kamp var der indkaldt reserver fra grundskolen, da gymnasiet ikke var i stand til at stille et fuldtalligt hold. Dette viste sig senere at være en god idé, da det var Patrizia (9. a), der afgjorde kampen med

sine ialt 17 point. Kampens resultat blev 29-9.

Michael Reimer og Martin Hart 2. g.

Volleyball

Skolemesterskabet i volleyball for drenge er i marts 92 blevet vundet af 3. my medens det for pigernes vedkommende blev vundet af 2. sa.

Badminton

I badminton er alle kampe endnu ikke afviklet men vinder af damesingle blev af Birgitte Schaumburg over Charlotte Arnesen. De to piger spillede sammen i damedouble hvor de i finalen slog Cindie Iermiin og Maria Bardram. Finalen i herresingle bliver spillet mellem Patrick Topp og Morten S. Johansen.

Ole Petersen

Livet!

*En stor del
at mit lille liv
er gået med
at eksistere,
men eksistens
er ikke nok –
ej heller grublerier!
For livet ER hvor livet leves
og ikke hvor det lænkes
eller tænkes,
og livet er i alle ting
i alle eksistenser.
Men leves det må det –
med alle konsekvenser.
Så gå da ud og lev dit liv
tilsammen eller ene
og tænk så meget mindre på
hvad andre måtte – mene*

CRH – 3.g

Jeg kan huske....

*Væggene var grønne
luften tyk,
jeg troede jeg kendte
synet der ventede mig –
det var værre!*

*Plastichandsker
hvide kitler
og masker
beskytter fra alt ondt –
troede jeg!*

*Han lå i sengen
men var det ham?
Han var ikke stærk og modig,
frygt i øjnene
tårer på kinderne –
sårbar!*

*Plastichandsker
hvide kitler
og masker
beskyttede ikke mere
hvad øjnene så
hjertet følte –
mine tanker!*

*Det var ham
min far
den svage mand,
han ændrede mit liv –
for altid!*

CM-1.g.

Lyrikprojekt

Sæt ord på! Fransk, tysk, dansk, engelsk? Prøv dine grænser af med sproget: et digt kan flytte grænser i bevidstheden – både din egen og andres.

Gør rejsen tilbage til »Huske-Land« – eller start computeren og forsøg dig som metal-hacker i andres lukkede systemer. Dit pass word er en magisk nøgle.

Sådan lød opfordringen til at skrive til lyrikprojektet 1992 under temaet OVER ALLE GRÆNSER? KONTAKT har samarbejdet med DIPLÉN; hvad vi ikke har plads til, vil elevernes eget blad formidle i et senere nummer.

Rain must fall

*I can see it in the stars
Life is so exciting
Acting so bizarre
The World is so inviting
Playing really cool
And looking so mysterious
Every day is full of sunshine
But in every life a little rain must fall*

*You lead a fairy tale existence
But in every life a little rain must fall.*

PB-2.g.

Pocahontas' Revengel«

*I were a white man
who called at your harbour by chance
and you bid me welcome
told me that Pocahontas was your name
and you lit a fire and offered me
a pipe of good Virginia tobacco
while I as a world conqueror
never thanked you*

*Would it then be several centuries
before you at last would be able to smile again
at a smoke as sweet as Pocahontas' revenge?*

*I were a white man
who took you asleep in the darkness
and extinguished every dream you had
the will of power, and for the kicks
forced you to drink my fire water
and drown your sorrows and wants
to forget your country
and even forget your name*

*Would you then wake me up in the night now
as a relic of the past, who haunts again
at a smoke as sweet as Pocahontas' revenge?*

*Yes, I am a white man
a smoke is rising from my cities
there are cracks in my sky
and there is lead in my clouds
from lightning a fag; it will get me
dead or alive some day
and I remember so clearly
the words Pocahontas said:*

*All your insanity will return
all your imprudence will drive you back
at a smoke as sweet as Pocahontas' revenge.*

MSH-2.g.

Borders

*Every Sunday at Mass she cried.
Inside the great Cathedral, in God Almighty's house
she only felt the distance greater.
When she stepped inside, it was as if
a magic circle was drawn around her and set the limit
for only her Godless Universe. When she received
the Sacrament she felt
they poisoned her,
an invisible conspiracy against her.
Sometime she ran outside and gasped for breath.*

But she always went to Mass.

*One cold Easter Sunday,
the minute she opened the church door
and heard it close heavily behind her
she felt trapped
The sunlight was not coming through the
stained glass windows, only spreading a dark
sacred light.
The church was filled with people
old people mumbling
women chattering
children making noise. The priest intoned –
Jesus looked hurt
observing the lively crowd and her
(standing miserably) alone.*

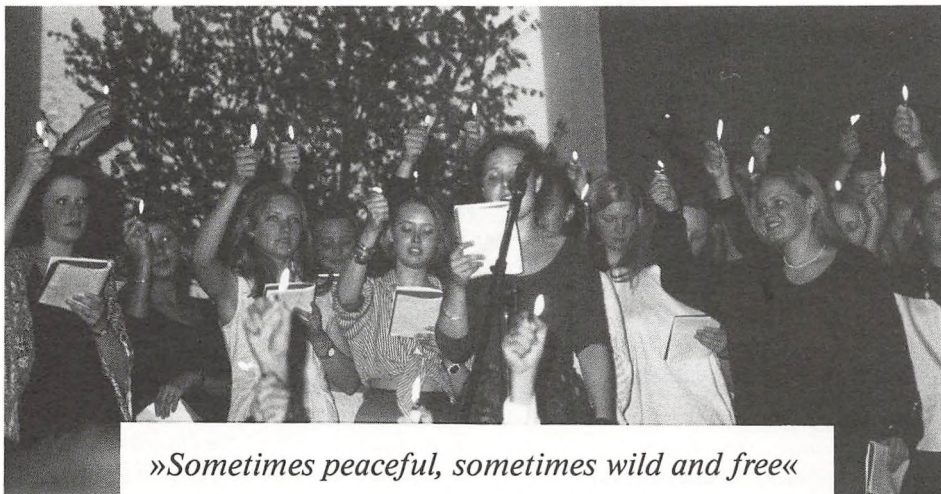
*All this was an obstruction to her
contact with God.
Slowly she dropped*

*– flying above their head she knew.
and they tried to cut her wings, the blood
shrouded her in a slough. She changed
her life.
Now, not even the curved church ceiling
can prevent her from reaching God.*

CN-I.g.

*Over alle grænser?
– ung lyrik 1992*

»Sometimes peaceful, sometimes wild and free«

Koncertbal

Nils Aarsø

Traditioner har godt af lidt fornyelse. Den lille ændring som giver dem ny livskraft så de kan blive til gode, gamle traditioner uden affældighed. Som f.eks. nu Forårskoncerten; man flytter den et antal klokke timer og gør den til et koncertbal. Publikum er ikke længere kun forventningsfuldt, men også festklædt. Rammerne er dog fortsat de samme. Udsmykningens hovedbestanddel er selve det unge forår, som i et par dage ikke har behøvet at stå derude og skutte sig i det danske forår og derfor nu viser sig fra sin kønneste side. En lille grøn lund. Og dem elsker vi jo som bekendt. Og det sang vi da også allesammen, støttet af Anna Trojahnns sikre trompetspil. Og så var koncerten i fuld gang. Programmet var meget varieret. Flere elever har fundet sammen i små bands, grupper eller hvad vi nu skal kalde dem optrådte ind imellem de numre 1.g'erne og koret har indstuderet med Kofoed.

1.ax lagde for med filmmusik. »Sometimes peaceful, sometimes wild and free« indeholder vel et tilløb til et signalement af generationen. Præstationen høstede pænt bifald. »Thats what friends are for« sang Burgess og Juel-Brockdorff da også i deres personlige bidrag hvor den instrumentale ledsagelse var i de bedste hænder. Det var den forsåvidt også

det følgende nummer, selv om de bedste hænder tilsyneladende var blevet lidt svedige og det ønskede antal decibel åbenbart uvægerligt medfører tekniske problemer.

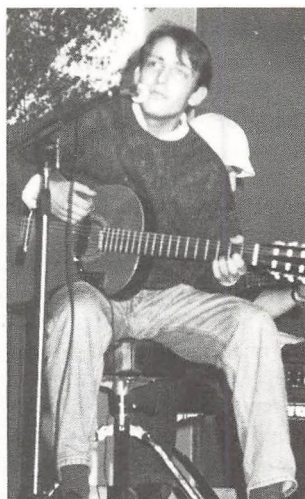
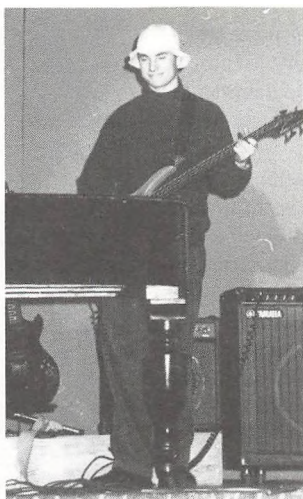
1.by's bidrag var i tyggegummitakt. »Take the ribbon from your hair« sang de, og da det var fjernet kunne Ludvig og andre svinge med hårpragten for at hjælpe på taktproblemerne: »Tonight I need a friend«. Salen mente da også at der måtte lidt støtte til.

Som bekendt er hvert år skønnere end det forrige her på Herlufsholm. I hvert fald er Gnistens melodi og spil hvert år lige fremragende og fællessangen lige fornøjelig. Publikum skal også aktiveres lidt, man skal ikke bare nyde!

Efter fællessangen optrådte Maria-Bethgruppen. Hendes stærke bluesstemme i fineste samklang med det eminente spil bl.a. brødrene Elverdam leverede, var et markant bidrag til koncerten. Publikums begejstring var da også næsten ved at ødelægge musikken. Sådan går det let når den rytmiske sans ikke er helt så veludviklet på tilskuerpladserne, men man alligevel hér insisterer på at klappe med.

1.cz's version af tv-2's Bag de duggede runder var præget af rytmesans og påfaldende

påklædning. Således var pastorens alpehue tildelt en fremtrædende rolle. Generelt er 1.g'ernes optræden præget af en voldsom hang til udklædning.

Hos gruppen Nirvana var det et par sørøvertørklæder og en koreahue som tiltrak sig opmærksomheden. Musikken var tung, rå og påtrængende. Men et sådant nummer er ikke kun musik – forstå mig ret. Faldt Piil på knæ for musikken? Sådan noget går lige i folk og salen spiller *sin* rolle i helheden.

Koret overtog derefter scenen. Vi hørte en lille bid af Orffs Carmina Burana. Godt nok

i en anden udgave, og på bånd men som Kofoed påpegede kunne man ikke høre forskel. Hvad Deres udsendte kan bevidne. Aftenen i Tivoli var ren fryd og det må have været en stor oplevelse for de deltagende gymnasiekor. Vi fik også andre prøver på korets arbejde hentet fra det mere traditionelle repertoire i den sammenhæng. Gode, velindstuderede Queensnumre som imidlertid næppe var så velkendte af det medsyingende publikum som Kofoed formodede.

Lejlighedsvis bliver man konfronteret med mærkelige spørgsmål. »Er I tænde?« lød det

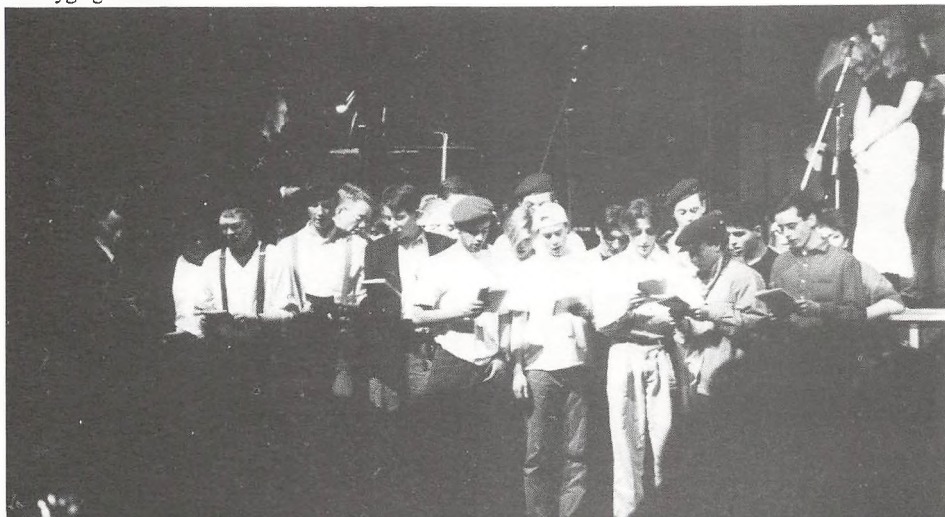

fra scenen. Personligt fik jeg svar på et andet spørgsmål. Nemlig hvad det er Johnsen bruger sin tid til. Han og de øvrige medlemmer af den gruppe som sang »Wish you were here« havde tydeligvis øvet sig.

Men således nåede vi frem til aftenens hovedprogrampunkt. Les Miserables. Man kan lejlighedsvis undre sig over den umådelige popularitet der kan holde sådanne musicals på store europæiske scener i årevis. Men forklaringen er vel den at der er tale om en lykkelig sammensmeltning af musik og teater med meget bred appel. Kofoeds medley var fremragende. Mundret og vittigt oversat med hensyntagen til lokale forhold. Desuden var elevernes optræden fremragende. Publikums forventninger blev da også spændt til det yderste og Caroline lampefeberfri medens Kofoed ordnede papirarbejdet. Hendes Fantine var glimrende og undertegnede forstår også godt at tusind stjerner tindrede frem da en sød ung pige lagde stemme til Cosettes kønne lille sang. Mandskoret sang om lækre damer og røgmaskinen (sådanne indretninger er ofte upålidelige) gjorde hvad den kunne for at kvæle soprannerne. Det var, kort sagt, udmærket. Kofoed havde sandelig fortjent den flotte buket Rikke overrakte ham på 1.g's vegne.

Efter koncerten fortsatte selskabeligheden i Festsalen og de smukt istandsatte repræsentationslokaler med spisning, Les Lanciers og diskotek. Det skal nok vise sig at der er skabt en levedygtig tradition.

Tema: Etik i skolen

Mads Nielsen

Etikdebatten er hektisk i disse år. Mere end én »mur« er faldet, og de perspektiver, som skabes derved, har dels skabt usikkerhed, dels været en udfordring til vores evne til at orientere os i tilværelsen, også etisk. Dette smitter i nogen grad af på skolens undervisning – og i høj grad af på dens dagligliv, som det former sig for både elever og lærere, ikke mindst på en kostskole, hvor opdragelse er en uadskillelig del af opgaven. Eller er det også et etisk debattemne?

Etik er ikke et skolefag, men indgår som et emne, man kan vælge i faget religion i gymnasiet. Hvordan man arbejder med det, fortæller Marianne Olsen om i sin artikel.

Da Etik Råds formand, Else Sejer Larsen er seminarirektor, faldt det naturligt at to elever fra 3.g i en samtale med hende, forsøgte at se emnet etik i en større sammenhæng.

Endelig har Herlufsholms formålsformulering været taget op til drøftelse og justering. Resultatet bringes her i Kontakt sammen med en omtale af arbejdets forløb.

Men først skal vi forsøge at give et indtryk af de mange måder, hvorpå interessen for etiske problemstillinger og moralsk praksis gør sig gældende i dagligdagen. Eller ikke gør det!

Den uskyldiges røst

»Hvorfor gør vi her på Herlufsholm aldrig noget for andre, der trænger til hjælp?« Republikken kom fra en ny elev i 1.g – og den ramte et ømt punkt, selv om det slet ikke var hensigten. Eleven kom bare fra en skole, hvor sådanne initiativer til glæde for SOS-børnebyer eller Mother Theresa var almindelige, og åbenbart også til glæde for skolen. Det er jo et faktum at Operation Dagsværk aldrig har fået tilslutning på Herlufsholm, og alternative projekter har ingen taget initiativ til. Det kan måske undre, men forklaringer er ikke svære at finde: eleverne er præget af et vist kuvøse-syndrom, som gør uadvendte aktiviteter mindre naturlige og mindre nødvendige.

Inspiration fra ledelse og lærere – endsige forældre – har åbenbart heller ikke været særlig stærk; vi har nemlig meget travlt med at opstille og nå akademiske mål, og vi river ikke gerne en skoledag ud af kalenderen til pjat. Det er nemlig en krævende opgave at kvalificere sig i eksamensskolen, det levner ikke meget tid.

Etik i faglig sammenhæng

Som nævnt har religion plads til etik som fagligt emne. Faget filosofi, hvorunder etikken hører, er jo nu en valgsfagmulighed i gymnasiet (som ganske vist ikke så mange skoler tilbyder); folkeskolens forsøgsråd har i øvrigt lige udsendt en rapport over nogle afsluttede forsøg med filosofi i folkeskolen. Det er interessant læsning, men også en understregning af, at faget som selvstændig størrelse på skemaet med læseplaner og tilhørende didaktik er diskutabelt. Derimod slås det fast at filosofiske problemstillinger og herunder etisk debat i høj grad hører hjemme i en række fag – og i skolen som helhed.

Det er da også erfaringen fra det daglige arbejde med faget dansk, at emner som identitet, attituderelativisme og eksistentialisme er sikre hits i gymnasiet. I en klasse, som var kørt fast i den danske stils øveprogrammer, virkede en vægavis med selvvalgte debatemetnet som en kraftig igangsætter: 80% af indlæggene kom til at handle om moralnormer og ansvar. Og ved sidste års studentereksamen var samfundets moraldebat sivet ind som den røde tråd: Godt og ondt, rigtigt og forkert? Eleverne var glade for sættet, for også i historie, biologi, samfundsfag, idræt o.s.v. spiller de etiske problemstillinger en central rolle. Og idag er det muligt for en lærer at tage debatten om disse problemer op uden at blive hængt ud for manipulation. Ja, det er faktisk et krav.

Og i relation til faglighed gælder det generelt, at en holdningspåvirkning opstår spontant når fagenes og eksamensordningens krav

skal omsættes til arbejdsmoral: forsømmelser, afleveringsfrister, grundighed, kildebehandling o.s.v.

Lærerrollen styret af kald eller cash?

Når alt alligevel ikke fungerer optimalt, må det skyldes at den etiske debat hæmmes af andre forhold. Det kan dels defineres som ændringer i lærerrollen, dels som en generel tendens mod »etik-forvirring«, der igen kan påvirke læreres og andre voksnes holdninger. Den idealistiske kaldstanke kan ikke generelt kaldes nogen stærk motiverende kraft for lærere idag (så lidt som for andre lønmodtagere og deres fagforeninger). Enhver indsats skal nu udmøntes i honorarer eller »årsværk«, og elever kan få det indtryk, at deres personlige »forbilleder«, lærerne, ikke engagerer sig i deres 8-16 job med samme idealisme som de forventer hos eleverne. Arbejdet med kostskolen er naturligvis ikke akkordarbejde og søges af de allerfleste stadig af idealisme, men ikke desto mindre er dialogen mellem elev og lærer om etik ikke det bedst egnede beregningsgrundlag for lønforhandlinger.

Desuden føler mange lærere nok at de mangler forudsætninger i deres uddannelse for at påtage sig undervisningsforløb i etik – endsi-ge de erkendelsesprocesser, der er forbundet med moralske problemstillinger. Man vil da nødig gå sensitivitetstræner eller management-guruer i bedene.

Det er nok heller ikke så meget et spørgsmål om at have pædagogiske teknikker og uddannelse, som om at føle at man besidder den nødvendige forudsætning i form af autoritet og engagement. På den ene side føler mange lærere nok at skolen skal stille krav, være en udfordring. Men på den anden side viger forældre ofte tilbage fra at formulere etiske regler som autoritet, og så kan man vel ikke for- tænke lærere i at afstå fra den rolle.

En ny debatsituation

En vis ændring i dette forhold er dog ved at være mærkbar. Samtidig med at debatten omkring etik i forbindelse med lægevidenskab, demokratiets og politikernes funktion, genteknologien, ressourceproblemer o.m.a.

vokser, bliver vi gennem medierne og den offentlige debat vænnet til at håndtere denne debat – ikke som moralske autoriteter, men som deltagere i samtaler. Måske er vi ved at tage en dansk tradition for følsom tågesnak eller blufærdig tavshed. Et vist system i galskaben har som resultat, at diskussioner med elever ikke mere behøver at begrænses til noget »privat« men kan samles om de større linjer.

Set fra de unges side er en etikdebat nemlig en nødvendig del af en personlighedsudvikling, der ofte former sig som en bevidst stil- lingtagen til, eller løsrivelse fra, arvede for- ældremønstre. Og selvfølgelig opleves denne proces som individuel, men samtidig som en generel socialiseringsproces, hvor igennem den unge pejler sig ind på et af de fællesska- ber, som har de nødvendige og helst selvvalgte fælles spilleregler. Et af disse fællesskaber hedder »skolen«; det dækker måske ikke hele tilværelsen, men et mere omfattende hedder »kostskolen«, Herlufsholm – som igen kan være en del af det større, som omfatter bor- gerskab i det demokratiske samfund.

At strukturere den etiske holdning

Dette, gennem en dialog at hjælpe eleverne med at strukturere en etisk holdning til kost- skolens fællesskab, er en erkendelsesproces og afklaring af et valg (accept eller forkas- telse).

Men det er ikke forkyndelse.

Vi kan råde de unge til at spørge efter etisk konsekvens, opfordre den enkelte til at være kritisk revisor af urimelige modsætninger, tjekke at ikke for meget er fejlet ind under gultæpperne i det fællesskab, hvis regler man skal vælge.

Det vil naturligvis stride mod alle erfaringer at hævde, at alle etiske problemer har en- tydige svar. Abort, dødshjælp, organtrans- plantation diskuteres idag på en måde som klart viser dette.

Sandheden er nok at vi i store træk kan ope- rere med begreber som etisk konsekvens og sammenhæng – og at de spørgsmål hvor vi fø-

Fortsættes side 42...

HERLUFSHOLM

– skolen for livet.

Herlufsholm Skole og Gods skal – i Herluf Trolles og Birgitte Gøyes ånd – anvende alle ressourcer med det ene formål at give både dag- og kostelever de bedste betingelser for en personlig udvikling og en forberedelse til en tilværelse som aktive borgere i det samfund, de skal leve i – og sætte deres præg på. Skolen skal kunne måle sig med de bedste dag- og kostskoler både i Danmark og i udlandet.

Disciplene skal værdsættes, møde forståelse og lydhørhed og have opbygget selvtilliden for selv at kunne møde deres medmenesker med samme indstilling. Samtidig skal disciplene møde krav og store udfordringer, som kan udvikle deres helt særlige evner og talenter på det intellektuelle, kunstneriske og fysiske område.

Ved afskeden med skolen skal disciplene fornemme, at de forlader deres andet hjem, hvor de loyalt har fulgt levereglerne. Her har de mødt tryghed og påskønnelse i et fællesskab, som de med glæde vil vende tilbage til.

Skolens overordnede formål udmøntes ved en særlig indsats på følgende felter:

- * Disciplen påvirkes målbevidst til at udvise initiativ, fantasi, tolerance, hensynsfuldhed og hjælpsomhed.
- * Disciplen modtager faglig undervisning af høj kvalitet i klasser med optimale klassekvotienter. Ved at skabe gode arbejdsforhold og -vaner søger skolen at fremme arbejdslyst og fordybelse, selvstændighed og åbenhed.
- * Disciplen får – såvel gennem undervisningen som ved mødet med Herlufsholms historiske tradition – et personligt indblik i dansk kultur og dennes bedste værdier.
- * Disciplen bibringes et internationalt perspektiv ved at internationale aspekter bevidst inddrages i undervisning og fritid. Skolen fremmer et samarbejde med skoler i andre lande og opmuntrer og hjælper disciplene til individuelle udlandsophold med uddannelsessigte.
- * Disciplen påvirkes til forståelse for og glæde ved naturen gennem opholdet på Herlufsholm. Disciplenes æstetiske bevidsthed udvikles gennem arbejdet med kreative aktiviteter og i særdeleshed ved at Herlufsholm skaber de smukkeste mulige rammer om opvæksten både kunstnerisk, bygningsmæssigt og landskabeligt.
- * Disciplens fysiske udvikling fremmes gennem deltagelse i sportsaktiviteter og en bevidst indsats fra skolens side vedrørende ernæring og sundhed.
- * Disciplen gennemfører efter eget valg i løbet af skoletiden et eller flere særligt krævende projekter af kunstnerisk, videnskabelig, fysisk eller social karakter. Opgaverne løses individuelt eller i fællesskab med andre.
- * Disciplens familie inddrages i samarbejde med skolen gennem forældredage, gennem regelmæssige informationer om disciplens udvikling og livet på skolen, samt ved at man på alle måder fremmer familiens kontakt med skolens ledelse, lærere og ansatte.

Arbejdet med udformningen af en revideret formålsbeskrivelse for Herlufsholm er foregået i flere faser: Forstanderens udspil, diskuteret med rektor, blev oversendt til lærerne i begyndelsen af indeværende skoleår. For at opnå bredest mulig diskussion og den størst mulige konsensus diskuterede medlemmerne af pædagogisk råd dels første formulering, dels ændringsforslag fra en arbejdsgruppe (Karen Fanø og Mads Nielsen) og endelig det forslag som så fremstod af et møde mellem Forstander, Direktør og de to lærerrepræsentanter. Ovenstående er således et resultat af denne ret lange proces – men processen som sådan har endvidere tjent et formål i sig selv ved at tvinge til stillingtagen.

ler at valget er åbent, netop er de spørgsmål hvor vi må vælge for derved selv at forme de konsekvenser, vi ønsker skal præge verden fremover.

At negligere valget er pjat.

»Det etiske regnskab«

Debatten har bl.a. resulteret i en sproglig ny-skabelse kaldet »det etiske regnskab«. Herved trænger marketing- og erhvervssprog sig på: et regnskab skal balancere, og tanken er da også at virksomheder og institutioner skal kunne opstille deres budget i form af erklærede holdninger, forudsætninger og mål. En evaluering af institutionen består så i at gøre regnskabet op: sammenligne praksis med idealer og mål.

En sådan proces har man bl.a. gennemført på Frederiksborg Statsskole; på Centralsygehuset i Næstved er man igang med en 3-årig proces med samme sigte.

I skolesammenhæng er det naturligt, at det billede skolen prøver at skabe af sig selv i tryksager, skoleprogrammer og informationsmaterialer (f.eks. Kontakt) underkastes en sådan test. Vi har i denne sammenhæng trykt »Herlufsholm – en skole for livet« som er skolens reviderede formålsbeskrivelse. Enhver læser kan dømme for sig selv vedrørende ordlyden. Det kan imidlertid fremhæves at det internationale aspekt er fremhævet i forhold til tidligere. Hermed er bare tydeliggjort en allerede eksisterende tendens, idet skolen jo både har mange udlandsdanske og mange gæsteelever. Men af samme grund har vi også ønsket at fremhæve betydningen af vores danske rod som baggrund for den betydning traditioner tilskrives.

Et andet nye element er begrebet »krævende opgave«. Hermed sigtes til projekter uden for skolepensumet – som den enkelte elev med voksen vejledning engagerer sig i. Sigtet er at udvikle karakteren hos deltagerne og kanalisere og koncentrere en indsats som ellers vil være ustruktureret. Det vil tage tid og omhyggelig planlægning at indarbejde en sådan tradition. Den er endnu på et forberedende stadium og må i øjeblikket betragtes som et ideal, en løfteparagraf, men vi håber hermed at

kunne tilføje kostskolemiljøet en værdifuld inspiration.

Elevernes kritiske revision

For jordforbindelsens skyld har jeg prøvet en klasses kritiske sans på de foreliggende materialer, som den implicerede l.g. kunne kommentere i en skriftlig danskopgave. De fleste mente ikke bare at det var acceptable mål, flere skrev positivt at de var tilfredse med at skolen stræbte højt (... jeg er stolt af at gå på skolen ...).

Men der var samtidig sundt kritiske og realistiske kommentarer til hensigten: »Det er vel delvis for at reklamere, at man skriver sådan noget i skolens program!« og: »Kan lærerne og ledelsen leve op til det?« En påpegede at forældre heller ikke altid er så loyale, at skolen får støtte nok til at nå disse mål. Essensen var kort og godt: Den formålsparagraf er nok de voksnes »krævende opgave«!

— * —

Else Marie Sejer Larsen,

født 1932.

Lærer fra Statsseminariet på Emdrupborg. Cand. pæd., rektor på Blaagaard Seminarium og HF-kursus.

Formand for det faglige landsudvalg for pæd- og psyk.-uddannelsen 1976-81, medlem af Det centrale Uddannelsesråd 1976-82. Formand for Det Etiske Råd fra 1988.

— * —

Etik - Et Modeord?

Det etiske Råds formand i samtale med

Trine Aaen Madsen og Charlotte B. Rasmussen, 3.g.

Da 3.s i den sidste tid har beskæftiget sig med etik i Marianne Olsens religionstimer, besluttede klassen sig for at tage ind og interviewe formanden for det Ethiske Råd, Else Marie Sejer Larsen, da en artikel af hende, »Barmhjertigt drab-barmhjertig død«, vakte stor interesse. Klassen fandt sammen frem til diverse spørgsmål, som man mente var relevante for emnet.

Vi undrede os over at interessen for etik pludselig er blevet så stor. Og redaktionen spurgte derfor Else Marie Sejer Larsen om etik var et nyt modeord.

E. M. mener at den etiske tankegang altid har været tilstede. Blot har den førhen ligget under begrebet som teologi og filosofi.

Etikken ligger til grund for menneskets ideer om hvordan man bør og skal opføre sig. Med andre ord er etik lig med folks værdiantagelser. Selv folk der påstår at de ikke er etisk indstillede, har alle ideer om hvad der er rigtigt og forkert.

Det var den bioteknologiske udvikling, der egentlig bragte det etiske spørgsmål ind på livet af os. Bioteknologien arbejder så hurtigt, at vi ikke kan følge med.

I 1987 gjorde Folketinget kunstig befrugtning lovligt. Pludselig kunne man manipulere med de befrugtede æg og lave 10 helt ens individer, hvis man ønskede det. For at undgå dette, blev det besluttet at danne et råd der beskæftiger sig med etikens mange spørgsmål, helt uafhængigt af Folketinget.

Rådet består af 17 medlemmer. 8 vælges af Sundhedsministeriet, de 9 resterende, inklusive formanden, af Folketinget. Betingelserne for optagelse i rådet er, at ingen må have politiske hverv. Hvert enkelt medlem vælges som person, ikke efter politisk overbevisning.

Som noget helt specielt har Det Ethiske Råd fri presse adgang – de kan udsende pressemeddelelser som de ønsker det.

Det Ethiske Råd er forpligtet til at etablere offentlige debatter, og netop gennem mediet har rådet mulighed for at nå ud til befolkningen.

En af hovedopgaverne er at komme med forslag til løsning af eventuelle etiske problemer inden for bioteknologiens områder. Dvs. at rådet ikke bestemmer hvad der er etisk rigtigt og forkert, men giver forslag til Folketinget om hvordan problemerne kunne løses.

Det Ethiske Råd står tit over for dilemmaer, såsom spørgsmål om hjerte- eller hjerne-dødskriterierne. Begrundelsen for at hjerte-dødskriteriet bør fastholdes er let. Er en persons hjerte først holdt op med at slå, ved man at der ikke længere er håb. Er personen hjerne-død er det straks værre. Skal kirurgerne have lov til at slukke for respiratoren, og bruge menneskets organer, vil de pårørende ikke kunne følge dødsprocessen til ende, hvilket støder nogle. Dilemmaet er da på den ene side respekten for det enkelte menneskes vilje, på den anden side barmhjertighedsgerningen.

Klassen kom ind på hvorvidt det er rigtigt at manipulere med menneskets krop d.v.s. bruge folks organer som erstatning for de ødelagte. Vi spurgte om det Ethiske Råd mente at man burde donere. Else Marie Sejer Larsen så på dette som et dybt eksistentielt spørgsmål. Har man en skæbne? SKAL man gøre alt hvad man kan? Hvad er det for værdier der er så vigtige at visse folk ikke accepterer organ-donationer? Hvilke værdier er truede ved sådanne operationer?

Det Ethiske Råd vil ikke sige hvad der er rigtigt og forkert, for som Else Marie Sejer Larsen siger, vil Danmark nok ikke kunne godtage den lov som Kina har vedtaget, nemlig at alle skal donere.

— * —

Undervisning i etik

Marianne Olsen

I år har 3.s. valgt at studere etik nærmere. Det er sket inden for et af emnerne i religionsundervisningen. I mange år har etik været på listen over de emner, vi kunne udbyde, men først i år har det vakt tilstrækkelig interesse til at en klasse har taget fat på det.

Om årsagerne hertil er det ikke min opgave at skrive; de overvejelser kommer andetsteds her i bladet. Men at fænomenet er klart tidsbestemt, er der nok ingen tvivl om. Det er ikke kun registreret her hos os; også bibliotekerne landet over kan berette om mærkbart stigende udlån af filosofisk litteratur, herunder særlig etik.

Muligheden for at en pludselig voksende efterspørgsel kan tilfredsstilles, ligger naturligvis i at enkeltpersoner har brugt deres tilværelse på at tænke etisk-filosofisk og har skrevet om det, også i perioder hvor ingen andre interesserede sig for de emner, og det er netop hvad Andreas Simonsen brugte sit liv til. Han underviste en årrække på Zahles skole samtidig med at han skrev, men alvorlig sygdom tvang ham til lange fravær, og da han i 1983 fyldte tres, trak han sig helt ud af undervisningen for at hellige sig sin skribentvirksomhed i den udstrækning hans kræfter tillod ham det, og i 1990 udgav han **Dilemmaer**, som var specielt beregnet til brug i gymnasiets nye undervisning i filosofi. Således er den også velegnet til studier i forbindelse med filosofisk-etiske emner i faget religion.

Det har været spændende for læreren at erfare i hvor høj grad det blev opdaget, at hæderlighed og skarpsindighed måtte følges ad i sprogbehandlingen. Jeg tror virkelig at flere elever her for første gang har erfaret at sproget kan være afslørende, og at man skal være meget på vagt for ikke at komme til at bevise det modsatte af hvad man ville. Og det vil være meget uheldigt for den person der tror at han kan komme let hen over realiteterne med dobbeltmoral eller andre former for snyd, hvis han taler til således skærpede ører.

Tanken i **Dilemmaer** er denne: at »det gode« indeholder to modsatrettede idealer, og at disse idealer skal fastholdes som forskellige for at der kan være tale om »det gode«: Således skal i etisk henseende både (f.eks.) blufærdighed og saglighed fastholdes, både entusiasme og taktfølelse, både viljestyrke og tænksomhed, for blot at nævne nogle af de paradokser som Simonsen kalder diskonjunktioner.

I den sammenhæng har vi også læst en artikel af formanden for Det Etske Råd, Else Marie Sejer Larsen: »Barmhjertigt drab – barmhjertigt død«, som har inspireret klassen til at bede de to udsendte, Trine Aaen Madsen og Charlotte Bjørn Rasmussen, om at lave interviewet.

Artiklen behandler også sit problem som diskonjunkt, idet de to hensyn, hensynet til menneskelivets ukrænkelighed på den ene side og på den anden side hensynet til fordringen om barmhjertighed mod den lidende begge skal fastholdes og respekteres.

Det er klart at ikke alle har haft lige meget ud af at drøfte disse problemstillinger. Men sådan er det jo. Der er noget i tilværelsen der optager én mere end andet, og at det i hvert fald har drejet sig om fænomener der angår den enkeltes liv, har ingen af os været i tvivl om.

Ferie og rejsedage 1992-93

Det henstilles til forældrene, at de tilrettelægger deres ferier således, at ferierne følger skolens ferieplan. På given foranledning gøres opmærksom på, at der ikke vil blive bevilget ekstra ferie til elever i afgangsklasserne (9., 10. og 3.g.).

Fugleskydning: Lørdag den 29. august. Procession kl. 9.00. Gammel herlovianerskydning kl. 14.00. Chokoladebord kl. 15.00. Fuglekongen kåres kl. 17.00. Fugleskydningsballet er kun for skolens nuværende elever.

Som i de foregående år, siden 5-dages ugen blev indført, holdes der ikke fri hver lørdag, men i stedet gives der fri en række mandage, så at antallet af skoledage bliver som ved andre skoler. Derved får de fleste disciple mulighed for at tage hjem eller besøge andre familier eller venner på et 3-dages besøg. Hvilke lørdage og mandage, der er fridage fremgår af følgende plan:

Rejseweekend: Fredag d. 21. aug. - mandag d. 24. aug.

Rejseweekend: Fredag d. 4. sep. - mandag d. 7. sep.

Rejseweekend: Fredag d. 18. sep. - mandag d. 21. sep.

Efterårsferie: Fredag d. 9. okt. - mandag d. 19. okt.

Lørdag d. 24. okt.: Blebal. Forældre 7.-10. kl.

Rejseweekend: Fredag d. 30. okt. - mandag d. 2. nov.

Rejseweekend: Fredag d. 13. nov. - mandag d. 16. nov.

Lørdag d. 21. nov.: Komodiebal. 2.g's forældre.

Rejseweekend: Fredag d. 27. nov. - mandag d. 30. nov.

Lørdag d. 5. dec.: Forældremøde 1.g.

Lørdag d. 12. dec.: Forældremøde 2.g.

Der er almindelig skolegang fredag d. 17. dec. til kl. 11.30. Derefter bliver der afslutning i kirken og hjemrejse til juleaften kl. 13.00. Skolegangen begynder i det nye år man. d. 11. jan. kl. 7.55.

Trolledag torsdag d. 14. januar 1993: Trollebal 3.g's forældre.

Rejseweekend: Fredag d. 22. jan. - mandag d. 25. jan.

Lørdag d. 30. jan.: Forældremøde 9. kl. + 10. kl.

Rejseweekend: Fredag d. 5. feb. - mandag d. 8. feb.

Rejseweekend: Fredag d. 19. feb. - mandag d. 22. feb.

Rejseweekend: Fredag den 5. mar. - mandag den 8. mar.

Lørdag d. 13. mar.: Gøyebal, 7.-10. kl. forældre.

Rejseweekend: Fredag den 19. mar. - mandag den 22. mar.

Lørdag d. 27. mar.: Koncertbal, 1.g's forældre.

Påskeferie: Lørdag d. 3. apr. - mandag den 12. apr.

Busafgang i forbindelse med påskeferien lørdag d. 4. april kl. 12.10.

Palmesøndag d. 4. april 1993 konfirmation for 8. klasse.

Rejseweekend: Fredag den 23. apr. - mandag den 26. apr.

Bededagsferie: Torsdag d. 6. maj - søndag d. 9. maj.

Ferie i forbindelse med Kristi Himmelfartsdag: Onsdag d. 19. maj - søndag den 23. maj.

Evt. rejseweekends efter Kristi Himmelfartsferien vil blive meddelt senere.

Dimission: Onsdag den 16. juni. 3.g og 10. kl. forældre.

Når der er rejseweekend eller ferie, kører der bus fra skolen til København (bussens holdeplads er ved broen i Ingerslevgade) og Korsør efter skoletid.

Ved afslutningen af ferie eller rejseweekend kører der bus fra København kl. 19.30 - afgangstids-punktet fra Korsør afpasses efter færgeforbindelsen Nyborg-Korsør.

Hvis en elev har behov for at forlade kostskolen uden for de normerede ferier og rejseweekends, skal skriftlig tilladelse hertil indhentes hos rektor.

